

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК ОПШТИНЕ РУДО

Година XVI

Рудо, 11.мај 2012.године

Број 4

АКТА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ РУДО

01.....

На основу члана 30. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 101/04, 42/05 и 118/05), члана 34. Статута општине Рудо („Службени гласник општине Рудо“, број 8/08-пречишћени текст, 9/08, 2/09 и 1/11), Скупштина општине Рудо на сједници одржаној дана 26.04.2012.године, донијела је

О Д Л У К У

о усвајању Стратегије одрживог развоја општине Рудо за период 2012-2017.године

Члан 1.

Усваја се Стратегија одрживог развоја општине Рудо за период 2012-2017.године.

Члан 2.

Саставни дио ове Одлуке је Стратегија одрживог развоја општине Рудо за период 2012-2017.године.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику општине Рудо“.

Број:01-022-32/12

Датум: 26.04.2012.год.

ПРЕДСЈЕДНИК
Скупштине општине Рудо
Милинковић Добрисав, дипл. ецц. с. р.

ОПШТИНА РУДО

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА
ОПШТИНЕ РУДО
ЗА ПЕРИОД 2012 – 2017. ГОД.**

Рудо, фебруар 2012. године

Ова Стратегија је резултат ТИМСКОГ рада чланова из општине Рудо, Регионалног центра за животну средину, који финансира Министарство спољних послова Финске и консултантске фирме MAXIMA CONSULTING из Београда.

Стратегија одрживог развоја у општини Рудо за период 2012. до 2017. се реализује у оквиру пројекта “Образовање за одрживи развој на Западном Балкану“, који имплементира Регионални центар за животну средину (REC), финансираним од стране Министарства спољних послова Финске. Регионални центар за животну средину (REC) је у оквиру овог пројекта покренуо програм подизања капацитета општинских/градских управа, као и пружања подршке у погледу израде стратегија за локални одрживи развој, али и других стратешких докумената или њихових акционих планова. У пројекат је укључено 25 општина из слива реке Дрине (из Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе), путем којег је REC желео да пружи практичну структурирану подршку партнерским општинама, кроз серију тренинга, техничке подршке и планирања. Поред овога посебна компонента пројекта је била усмерена на основне школе у овим општинама, с циљем позиционирања истих на бази локалних услова и потреба, како би се максимизирали локални потенцијали ради достизања одрживог развоја.

У читавом процесу планирања примењиван је партиципативни приступ, у којем су локални актери, а пре свега представници општине Рудо и других релевантних институција, узели активно учешће, дајући драгоцене смернице за овај стратешки документ.

А. Општина Рудо- Координациони тим

1. Милко Чолаковић- начелник Општине
2. Добрисав Милинковић- председник Скупштине
3. Витомир Ћировић- замјеник начелника
4. Зоран Ђуровић- секретар Скупштине
5. Драган Стикић- начелник одјељења за општу управу и друштвене дјелатности
6. Вера Фуртула- координатор за израду Стратегије одрживог развоја
7. Драгана Јовановић- референт за приватно предузетништво и пољопривреду
8. Мирко Мијушковић- начелник Комуналне полиције
9. Богдан Рађен- референт за друштвене дјелатности
10. Нинослав Пријовић- директор Општинске развојне агенције
11. Енвер Шеро- представник повратника

Б. Регионални центар за животну средину (REC)

1. Др Радоје Лаушевић, директор пројекта
2. Срђан Сушић, менаџер пројекта
3. Саша Солујић, чланица пројектног тима
4. Зорица Кораћ, чланица пројектног тима
5. Ивана Томашевић, чланица пројектног тима
6. Анреа Беванда-Хрво, чланица пројектног тима
7. Мира Васиљевић, чланица пројектног тима

Ц. МАКСИМА КОНСАЛТИНГ (MAXIMA CONSULTING), Београд

1. Зоран Павловић
2. Јасмина Крунић
3. Др Ана Јоловић
4. Др Роберт Молнар

Д. Партнери

РАДНА ГРУПА ЗА ОБЛАСТ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ИНФРАСТРУКТУРЕ

1. Витомир Ћировић- замјеник начелника Општине- вођа групе
2. Мирко Мијушковић- начелник комуналне полиције,члан
3. Марина Чолаковић-Средњошколски центар Рудо, члан
4. Јован Савић - Комунално предузеће Рудо, члан
5. Драгана Јовановић -Стручни сарадник за предузетништво и пољ, члан
6. Владимир Гладанац – ДОО Балкан-транс, Рудо,члан

РАДНА ГРУПА ЗА ОБЛАСТ ЕКОНОМСКОГ И РАРАЛНОГ РАЗВОЈА

1. Добрисав Милинковић- председник Скупштине, вођа групе
2. Нинослав Пријовић- Општинска развојна агенција, члан
3. Миленко Фуртула - АД „Нови аутодијелови“ Рудо,члан

4. Милијана Шимшић- АД „Нова Полимка“ Рудо,члан
5. Енвер Шеро- представник повратника,члан
6. Зоран Иконић- ДОО Хладњача Рудо, члан
7. Драган Папоњак- представник Удружења малинара,члан
8. Радивоје Маринковић-представник Удружења пољ.произвођ,члан
9. Радоје Ћетковић- мљекара „Ћетковић“ Мокронози,члан

РАДНА ГРУПА ЗА ОБЛАСТ ДРУШТВЕНОГ РАЗВОЈА

1. Драган Стикић-начелник одјељења за општу управу и друштвене дјелатности, вођа групе
2. Зоран Ђуровић- секретар Скупштине, члан
3. Богдан Рађен- референт за друштвене дјелатности, члан
4. Томислав Кусмук-директор Дома здравља, члан
5. Марта Топаловић- Центар за социјални рад, члан
6. Марина Стикић- ОШ „Бошко Буха“ Штрпци, члан
7. Драгана Миличић- ОШ „Бошко Буха“Штрпци, члан
8. Владимир Брадоњић- установа „Рудоспорт“ Рудо, члан
9. Мићо Новаковић- Народна библиотека „Просвјета“ Рудо,члан
10. Оливера Кастратовић- Дом здравља“Др. Стојана и Љубица“, Рудо, члан

Преамбула

Општина Рудо предузима значајне кораке у планирању сопственог одрживог развоја у складу са постојећим законским оквирима и савременим европским и светским токовима. Данас је суштински елемент у било којој земљи јачање локалних капацитета и развијање свести у циљу локалног одрживог развоја.

Стратегија одрживог развоја ЕУ, Лисабонска стратегија и Нова Лисабонска стратегија, Миленијумски циљеви (УН), као и Стратегије развоја општине Рудо 2006 – 2011. и ЛЕАП- Локални еколошки акциони план су послужили за израду ове Стратегије.

Многе земље су своје националне стратегије одрживог развоја већ ускладиле са поменутиим наднационалним стратегијама и циљевима.

Национални стратешки документ у овој области је Стратегија развоја Босне и Херцеговине и Акциони план Републике Српске. Стратегија развоја Републике Српске 2011 -2015¹ која дефинише одрживи развој као циљно оријентисан, дугорочан, непрекидан, свеобухватан и синергетски процес који утиче на све аспекте живота (економски, социјални, еколошки и институционални) и на свим нивоима.,израђена је у сарадњи са Економским институтом из Бањалуке. Према досадашњим сазнањима у стратегији се потенцира израда модела који на квалитетан начин задовољава друштвено-економске потребе и интересе грађана, а истовремено уклања или знатно смањује утицаје који пријете или штете здравој животной средини и природним ресурсима.

Општина Рудо је усвојила Стратегије развоја општине Рудо 2006 – 2011. а ЛЕАП- Локални еколошки акциони план је усвојила у априлу мјесецу 2008.године., тако да претходно наведени документи представљају основ за израду Стратегије одрживог развоја општине Рудо за период 2012. до 2017. године (у наставку: Стратегија).

Изради ове Стратегије приступило се систематски и у партнерству са Регионалним центром за животну средину и другим локалним актерима. Уговор о разумевању између општине Рудо и РЕЦ-а је потписан 2009.године,чиме се и званично кренуло у реализацију овог дела пројекта у којем је предвиђена израда Стратегије одрживог развоја.

Да би се стекли и други неопходни предуслови за израду Стратегије, Скупштина општине Рудо је дана 05.09.2011.године, донијела Одлуку број: 01-022-170/11 о приступању изради Стратегије и формирању Координационог тима за израду стратешког документа, која је дата у прилогу овог документа.

На сједници од 26.04.2012.године Скупштина општине Рудо усвојила је Стратегију, чиме је она постала и њен званични документ.

Координациони тим

Порука Замјеника начелника општине

Поштовани суграђани,

Планирање сопственог развоја представља одговорност за будућност и утврђивање идеја и путева, односно задатака и средстава реално потребних да би се остварили жељени циљеви. У фокусу стратешког планирања је одређење визије будућности и њене пројекције на рјешавање друштвених, економских и проблема везаних за очување животне средине.

Општина Рудо овом Стратегијом одрживог развоја трасира развојни пут који садржи основне поставке одрживости- заштиту животне средине, одговорну економску и социјалну политику, повећано учешће шире јавности у одлучивању и даље оспособљавање Локалне управе да ради у служби својих грађана.. Очекује нас дјелотворније суочавање и управљање промјенама у Локалној заједници као предуслов динамичнијег развоја.

Увјерен сам да ће Стратегија одрживог развоја отворити могућности за бољи и квалитетнији живот свих наших грађана. Општина Рудо ће у наредних пет година, веома одговорно и посвећено радити на остваривању зацртаних стратешких циљева развоја који ће нас приближити визији стабилне, економски развијене средине са уређеном инфраструктуром и унапријеђеном свијести грађана о значају заштите животне средине.

У изради Стратегије одрживог развоја Општине је учествовао један број грађана и представници установа и свих осталих субјеката и овом приликом желим да им се захвалим на ангажовању. Такође, желио бих да позовем све заинтересоване грађане да се у будућности прикључе процесу имплементације Стратегије, јер једино удружени грађани, заинтересовани привредни субјекти и Локална управа могу квалитетно, дугорочно и на суштински одржив начин рјешавати проблеме у нашој заједници, којих је у овом документу констатован велики број.

Захваљујем се Међународној организацији REC са Регионалним партнером у спровођењу пројекта, Maxima Consulting из Београда, у оквиру кога се пружа подршка локалним самоуправама у процесима планирања одрживог развоја а посебно консултанту Зорану Павловићу, на пруженој помоћи и подршци приликом израде наше Стратегије одрживог развоја.

Још једном, захваљујем се свима који су дали свој допринос на изради овог значајног документа и позивам вас да будете дио тима који ће се бавити имплементацијом Стратегије одрживог развоја општине Рудо, како би будућим поколењима омогућили бољи живот на овим просторима.

У Рудом,
Датум: 25.01.2012.год.

ЗАМЈЕНИК НАЧЕЛНИКА

Витомир Ћировић

Садржај

ПРЕАМБУЛА	2
ПОРУКА ЗАМЈЕНИКА НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ	3
1. ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ	5
1.1 Административни и географски положај	5
1.2 Кратак историјат Општине Рудо	5
1.3 Општи подаци о становништву	7
1.4 Локална самоуправа	7
2. ИНДИКАТОРИ (Економски развој, становништво, образовање, квалитет живота и животна средина)	8
3. ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	11
3.1 Опис тренутне ситуације	11
3.1.1 Локална привреда	11
3.1.2 Пољопривреда	13
3.1.3 Туризам	16
3.1.4 Инфраструктура	18
3.1.5. Развој МСП и предузетништва	21
3.2 SWOT анализа – ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	24
4. СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТА	25
4.1 Опис тренутне ситуације	25
4.2 SWOT анализа – СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТА	28
5. ЖИВОТНА СРЕДИНА	29
5.1 Опис тренутне ситуације	29
5.2 SWOT анализа –ЖИВОТНА СРЕДИНА	31
6. ДЕФИНИСАЊЕ СТРАТЕГИЈЕ	32
6.1 Изјава о визији одрживог развоја	32
6.2 Дефинисање приоритета, стратешких циљева и програма	32
7. АКЦИОНИ ПЛАН	34
8. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА	
АНЕКСИ	49
• Анекс 1. Преглед важећих стратешких докумената	50
• Анекс 2. Одлука о именовању тима за израду Стратегије одрживог развоја	51
• Анекс 3. Закључак о стављањуна јавну расправу Стратегије одрживог развоја	52
• Анекс 4. Решења о мониторингу и евалуацији	54
• Анекс 5. Индикатори	55

1. Општи подаци о општини

1.1 Административни и географски положај

Територија општине Рудо се налази на тремеђи републике Српске, Србије и Црне Горе. Граничи се са општинама из Републике Српске: Вишеград, Рогатица, Ново Горажде и чајнице и општинама које припадају Србији: Прибој, Ужице и Чајетина.

На подручју општине је основано 10 мјесних заједница и то: Рудо, Старо Рудо, Миоче, мокронози, Увац, Штрпца, Бијело Брдо, Мрсово, Сетихово и Стргачина. Земљиште је изразито брдско-планинско са селима која су разбацана и испресијецана планинским превојима.

Геостратешки положај општине је повољан, јер је комуникацијски добро повезана са Сарајевом и Источним Сарајевом и са сусједним државама са којима се граничи.

Удаљености од значајнијих центара су:

- Бања Лука – 360 км
- Сарајево – 130 км
- Београд – 300 км

Подаци о самој општини Рудо:

- Површина општине је 344 км²
- На подручју општине се налазе 89 насељених мјеста.
- Број становника према попису из 1991. године је износио 11.572. Сада се процјењује да на подручју општине живи око 10.000 становника у 2.750 домаћинстава. Просјечна густина насељености је 29 становника по км², док је највећа гистина насељености у самом граду Рудо.

Сам град Рудо се налази на брдско-планинском крају доњег тока ријеке Лим, двадесетак километара прије његовог ушћа у Дрину. Кроз територију општине Лим протиче у дужини око 30 км. а већим дијелом протиче кроз насељена мјеста, а корито је једним дијелом веома стрмо и неприступачно. Општина обилује разгранатом мрежом водених токова, од којих се у веће убраја и ријека Увац. Ријеке Лим и Увац обилују са великим бројем плажа које су у љетним мјесецима посећене од стране грађана Рудо и Прибоја а пружају одличне услове за развој спортског риболова. Мања ријека је и Сућеска која је погодна за изградњу малих проточних мини хидроелектрана и на којој је изграђена једна а друга је у изградњи. У старом Рудом извире најкраћа ријека у Европи- Крупица, која има дужину 400 метара. Вода је чиста и на извору се користи за пиће и што је посебно занимљиво је то, да је њена температура и зими и љети 14 °С.

Простор општине се дијели на подручје са умјерено-континенталном, предпланинском и планинском климом.

Просјечне температуре се крећу од -8 °С у јануару до 36 °С у августу.

Највећи планински врх је Голеш, висине 1479 м, који се налази на планини Вучевица, која се наставља на Виогор према општини Горажде. На сјеверној страни од насеља Рудо ја планина Варда са највећим врхом од 1389 м а на јужној страни је планина Тмор са највећим врхом од 1280 м. Планине нуде веома добре услове за планинарење, сакупљање љековитог биља и за лов крупне и ситне дивљачи.

1.2 Кратак историјат општине РУДО

Историја развоја насеља и организације живота и привреде је врло дуга и богата, те су пронађени трагови из Праисторијског периода, [Римског периода](#), [Средњег вијека](#), [Доба турске владавине](#) и [Аустроугарског периода](#).

Преисторијски тумулуси и громиле су најстарији познати историјски споменици у овом крају. Они представљају начин живота и културу Илира, чији се трагови јављају отприлике од 1300 до 150 година прије Нове ере.

О насељима на простору данашњег Рудог у вријеме Римске империје, касније Византијског царства и раног хришћанства, као и Немањичке државе, може се закључити само на основу топонима и пронађених дијелова неких споменика:

-У селу Штрпци, поред зграде Прве српске земљорадничке задруге, налази се римски камени миљоказ;

-Изнад самог насеља данашњег Рудог налазио се локалитет Црквине (Велика и Мала Црквина), гдје су били остаци порушених објеката са доста грађевинског материјала. У народу се говорило да су то остаци једне грчке цркве. Вјероватно је да се ту радило о објектима из византијског периода. Но, приликом изградње

новог Рудог, у доба аустроугарске окупације, велика количина плочастог камена из ових рушевина је коришћена за израду уличних ригола у насељу, а дио материјала (камен) кориштен је за подизање зграда.

Старо Рудо, на лијевој обали Лима је основано [1555.](#) године, на основу Вакуфнаме [Мустафе паше Соколовића](#), рођака везира Османског царства [Мехмед паше Соколовића](#), који такође потиче из овог краја, из села [Соколовићи](#). Овај Ктитор је Лим премостио величанственом ћупријом са пет окана, а затим се приступило подизању објеката. Изграђена је и чаршија са занатским радњама и дућанима.

На самом почетку 19 вијека, тачније, септембра 1807. године, у вријеме када се, како је написао један савременик, пекао пекмез, српски устаници су заузели касабу Рудо и спалили је. Но, брзо су се повукли. Турци су, истина у знатно мањем броју, изградили ново насеље, које је крајем 19. вијека однио Лим.

Фотографија Рудог из 70-тих година прошлог вијека

На жалост, за вријеме велике поплаве 1896. године већи дио старог историјског наслијеђа, али и самог насеља, је тада уништен, што представља значајан датум за историју Рудог као модерног насеља. Тада је Земаљска Влада у Сарајеву пружила помоћ реконструкцији. Можда најзначајнија помоћ је била у урбанистичком пројектовању новог и урбанистички уређеног насеља. У том периоду изграђен је колски пут Рудо-[Увац](#), чиме је Рудо добило везу са Вишеградом, те пруга узаног колосека [Међеђа](#)-Увац и модерна жељезничка станица Рудо ([1906.](#) године). Након анексије Босне и Херцеговине Рудо је добило зграду касарне и двије богомоле у самом граду: џамију (1906) и цркву Светих Петра и Павла (1912).

Као погранична област, Рудо је након пробоја Солунског фронта било ослобођено од Српске војске, чиме је завршена четрдесетогодишња владавине Аустро-Угарске монархије, која је оставила значајне трагове видљиве до данас. Споменик Краљу Петру Првом ослободиоцу са спомен костурницом палим борцима Првог свјетског рата се налази у Штрпцима.

Други свјетски рат је оставио велика разарања у општини Рудо. Само у току 1941. године Рудо је било под влашћу Независне државе Хрватске (НДХ), Југословенске војске у отаџбини, Италијана и партизана, па поново Италијана, да би 1944. године било под контролом Њемаца. За историју бивше Југославије један веома значајан датум се веже за Рудо. У Рудом је формирана [Прва пролетерска народноослободилачка ударна бригада](#) 21. децембра 1941. године, што се наредних 50 година прослављало као дан ЈНА.

Из Другог свјетског рата значајни споменици и објекти су :

- Мјесто формирања Прве пролетерске бригаде
- Зграда ОШ у Гаочићима
- Партизанско гробље
- Парохијски дом

На граници са општином Вишеград у мјесту Ундруља се налази спомен обиљежје ђенералу Драгољубу Дражи Михајловићу.

1.3 Општи подаци о становништву

Број и (национална) структура становништва

Према попису из 1991 . године на територији општине живјело је 11572 становника различите етничке припадности са доминантним српским становништвом и становништвом православне вероисповести , које је у структури укупног износило 71 %. Сада према незваничним подацима и оним који су произашли из евиденција и података са којима располаже Републички завод за статистику и Општинска административна служба, у општини живи око 9070 становника.

Густина насељености

Процењује се да Општина има око 9070 становника или 26 становника по км². У урбаном дијелу Општине живи око 3000 становника. Око 11 % радно способног становништва је запослено у предузећима, установама и приватном предузетништву. Пољопривредом се бави око 3500 становника. На евиденцији незапослених, крајем 2011.године, код Завода за запошљавање, Пословница Рудо, је евидентирано 1604 лица. Према исказаној структури, квалификованих радника је 651, ВКВ радника 8, радника са ССС 381, неквалификованих 452, са вишом стручном спремом 31, високом стрзчном спремом 69 и 12 радника је са нижом стручном спремом. Из напријед изнесених података произилази да 65 % незапослених има средњу стручну спрему или је квалификовано за обављање неких занатских послова.

Старосна структура

Старосна структура становништва је следећа:

- дјеца до 5 година 350
- дјеца од 5 до 15 година 485
- лица од 15 до 65 година 6. 205
- лица преко 65 година 2. 030

Родна структура

Полна структура становништва је у односу 46 % женске, према 54 % мушке популације.

Демографска кретања

Укупан број становника у општини је у последњих пола вијека имао периоде раста (1948-1961), стагнације (1961-1981) и опадања (1981-2010). Пад укупног броја становника у периоду 1981-2010. година износи 22 % или 2502 становника. Просечан број чланова домаћинства је, према истом попису, 3, 37.

1. 4 Локална самоуправа

Општина Рудо је основана 1955. године. По Закону о локалној самоуправи из 2004. године је основана као јединица локалне самоуправе.

Органи локалне самоуправе

Послове из надлежности општине обављају следећи органи:

- Скупштина општине
- Начелник

Начелник руководи Општинском административнаом службом , која у свом саставу има два одјељења и то: Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности и одјељење за привреду и финансије.

Број запослених у општинској администрацији је 34, од којих је 13 запослених са ВСС, 9 запослених са ВШС, 10 запослених са ССС , 1 радник са КВ и 1 НК радник.

Организациона шема Општинске административне службе, дата је у прилогу документа.

У циљу унапређења квалитета пружања општинских услуга, а у правцу јачања демократске и одговорне управе, општина је у 2006. године започела имплементацију Пројекта управне одговорности-ГАП у оквиру кога је крајем исте године, у преуређеним просторијама општине, започео са радом Центар за пружање услуга грађанима. У оквиру ГАП-а, средствима донације је подржано провођење и више значајних инфраструктурних пријеката , а у Општини је проведена и Друга фаза ГАП-а. То је углавном наставак активности на реформи локалне управе, као и подршке у другим областима, као што су припрема буџета , планирање капиталних инвестиција, максимизирање прихода, приступ тржишту консултантских услуга, као и суфинансирање капиталних инвестиција. У оквиру истог Општински тим за ажурирање постојећег Стратешког плана развоја је имао значајну помоћ и подршку од ГАП-ових консултаната. Од 2007. године у примјени су и софверски програми прачења примљених докумената ДОКУ-НОВА – пријем захтјева и издавање увјерења и других докумената и ДАТА-НОВА- вођење евиденција и издавање увјерења из

матичних књига грађана. Регулисан је и начин пријема и проток странака у циљу ефикаснијег рјешавања њихових захтјева. Поред сједишта Локалне управе, организована су и три мјесне канцеларије, и то :У Бијелом Брду, Штрпцима и Стргачини.

Непосредно учешће у локалној заједници, грађани остварују путем мјесних заједница и заједно са органима локалне управе учествују у дефинисању одређених питања од приоритетног значаја, као што су креирање буџета, рјешавање инфраструктурних питања, стратегије развоја Општине, као и друга питања за које надлежни орган Општине одлучи да се проведе јавна расправа.

Органи Општине обезбјеђују јавност рада редовним давањем информација средствима јавног информисања, одржавањем конференција за штампу, те на други начин објављивањем одређених података. Јавност рада обезбјеђује се и путем редовног објављивања одлука и других аката у Службеном гласнику општине Рудо, огласној табли и другим погодним начинима. Такође сједнице Скупштине општине и њених тијела су јавне и углавном се реемитују путем телевизије Рудо. У циљу даљег побољшања рада локалне управе, а на основу потписаног Меморандума о разумјевању са ОСЦЕ-ом општина Рудо је успјешно провела пет модула, и то: примјену кодекса понашања за изабране званичнике, примјену Закона о слободи приступа информацијама, законски оквир, партнерство са грађанима и стратешко планирање.

Буџет општине

Из табеле остварених прихода у Буџету општине се може закључити да се буџетски оквир, почев од 2004. године, из године у годину значајно увећавао, са изузетком укупно остварених буџетских средстава у 2007, 2008 и 2010 години. У складу са важећим законским прописима на нивоу БиХ и Републике Српске, буџетска средства се остварују у виду пореских и непореских прихода, који чине основне ставке у буџетским средствима. Почев од 2003. године, од када је у примјени Закон о расподјели средстава од накнаде за потопљено земљиште за производњу електричне енергије, Буџет Општине остварује значајан износ непореских прихода по том основу, који зависно од године представља 30-40 % укупних буџетских средстава и из којих се финансирају капитални пројекти у сврху подстицаја развоја и запошљавања нових радника и у пројекте инфраструктуре.

Преглед прихода општине

Година	Укупан приход (КМ)	Укупан приход по главни становника (КМ)
2004	2.309.990	231
2005.	2.520.000	252
2006.	3.968.180	397
2007.	3.486.960	349
2008.	3.023.690	302
2009.	3.699.120	370
2010.	3.328.254	367
2011.	3.749.990	413

Планирани приход Општине у 2012. години износи 4.096.100 КМ.

Интернет презентација

Општина Рудо нема своју Интернет презентацију. У припреми су активности за израду исте, али Општинска Развојна Агенција – ОРА има своју интернет презентацију и веб страницу www.orarudo.com

2. Индикатори (економски развој, становништво, образовање, квалитет живота и заштита животне средине)

Као збирни исказ свих индикатора економског развоја, становништва, образовања и квалитета живота, као и стања животне средине могу се донети значајни закључци и могућности које следе из истих.

Из приложених података може се приметити да је много индикатора без могућности праћења јер се на нивоу малих општина не воде многи параметри и подаци. С друге стране важно је индикаторе пратити и поредити са подацима на нивоу Републике Српске који су расположиви и настојати обезбједити и податке за општину Рудо у будућности како би се ипак могло позиционирати мјесто и улога Општине у Републици Српској и БиХ.²

² Анекс 6. Индикатори су дати у прилогу ове Стратегије

У циљу подизања нивоа економског раста и развоја Општине и смањења миграције становништва у друге, развијеније општине, потребно је стварати услове за додатно запошљавање и јачање дохотка по глави становника у пољопривреди, малим предузећима и туризму за који постоје претпоставке у Општини.

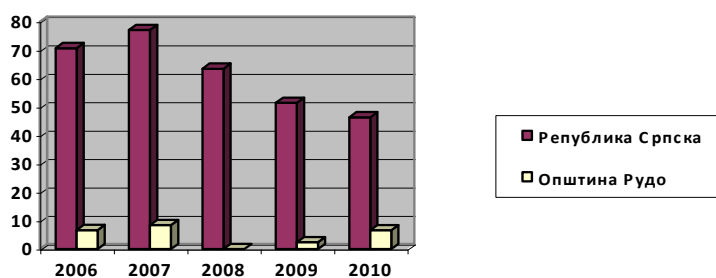
У циљу побољшања образовне структуре, квалитета живота и броја становника радиће се на побољшању услова у школама, али и развоју предузетничких вјештина код ђака завршних разреда основне и средњих школа.

У циљу заштите животне средине очито да је да је мало урађено до сада. Радом на акцијама којима ће се подизати свијест грађана, али и школске омладине постиће се први иницијални кораци ка већој заштити животне средине.

На основу запажања која директно следе из селектованих индикатора, и анализа које ће се спровести у наставку, уследиће и приоритети и циљеви одрживог развоја општине Рудо. Индикатори коју су дати у прилогу дају нам прилично реалну слику стања у Општини.

Добар показатељ економског стања у општини Рудо би могао бити извод из Статистичког годишњака Републике Српске за 2011:

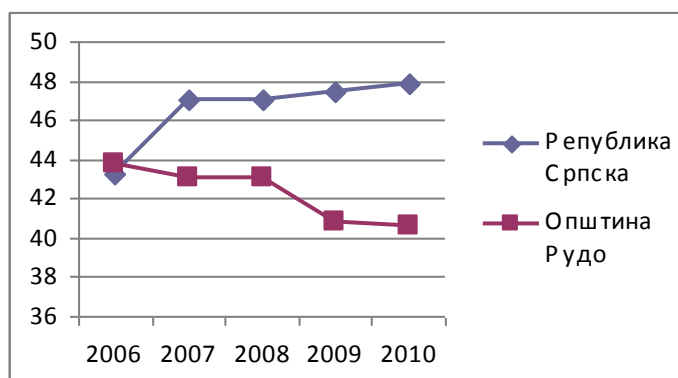
Број запослених	Број лица која траже запослење ³	Просјечна нето плата (КМ)	Оранична површина, ha	Промет у трговини на мало (хиљ.КМ)
-----------------	---	---------------------------	-----------------------	------------------------------------

УКУПНО РС	244 453	145 620	784	583 755	3 513 862
Рудо	598	1 462	804	2 612	5 612

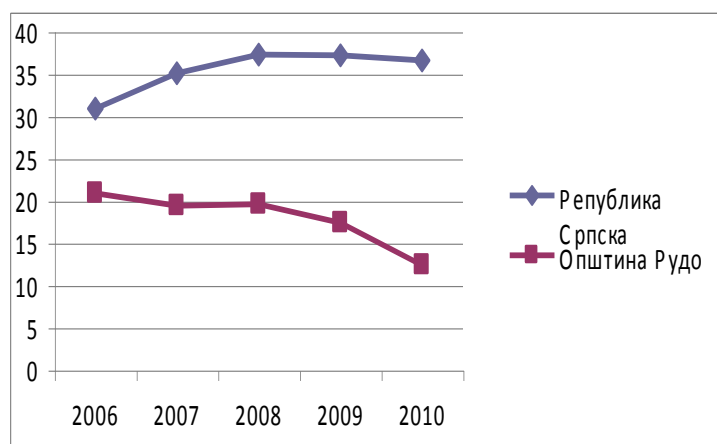
Нето број нових предузећа на 1.000 даје слику динамичког кретања привредне активности, а ти резултати су јако мали у односу на просјек Републике Српске.

Стопа радне активности приказана је на следећем графикону и показује заостајање општине Рудо према просјеку за Републику Српску:

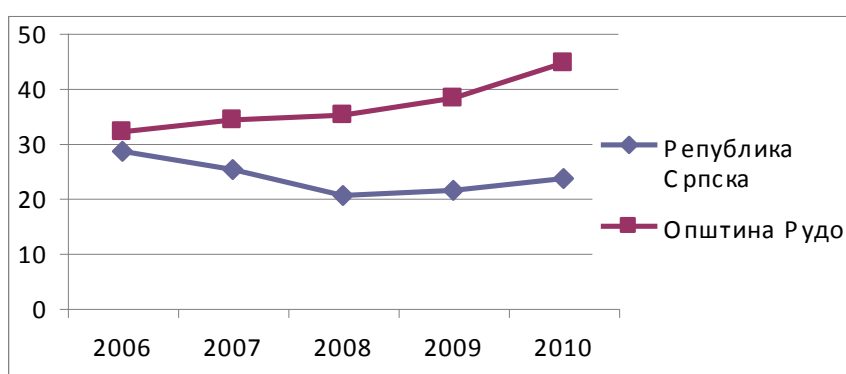

³ Извор: Завод за запошљавање Републике Српске

Стопа запослености приказана је на следећем графикону:

Стопа незапослености приказана је на следећем графикону:

Подаци за Општину Рудо су добијени из локалних извора и институција и показују пад стопе привредне активноти, смањење стопе запослености и раст стопе незапослености у односу на просјек Републике Српске. Наведени показатељи јасно указују на важност интензивирања привредне активноти и неопходност нових пројектата и потребне помоћи МСП у Општини.

3. Економски развој

3.1. Опис тренутне ситуације

Сагледавање економског стања обухвата све сегменте економског живота на подручју Општине са посебним нагласком на расположиве природне ресурсе, инсталисане производне капацитете, степен њиховог кориштења, стање услужних и осталих дјелатности као и расположиве радне снаге и њене радне ангажованости.

Најприхватљивији приступ анализи економског стања је сагледавање истог кроз привредне гране које су присутне на подручју Општине.

3.1.1. Локална привреда

Природни ресурси, инсталисани капацитети, и повезаност са бившим југословенским привредним системима доприносили су да је у ранијем периоду индустрија била носиоц развоја и остваривала највећи дио укупног прихода. Услед распада бивше Југославије, погоршања укупне економске ситуације и услова привређивања, постојећи капацитети су престали да раде или су капацитети минимално кориштени. Према званичним подацима за 2010. годину, привредни субјекти који се баве овом привредном граном, су остварили свега 6, 25 % од укупног прихода.

У наредној табели је дата структура укупног прихода за период 2008-2010. године по привредним гранама.

Привредна грана	2008	2009	2010	% учешћа за 2010. г
Индустрија	483. 890	100. 887	354. 357	6, 25
Шумарство	236. 866	-	-	
Пољопривреда -	-	1. 532	17. 958	0, 32
Производња прехрамбених производа и пића	551. 255	517. 251	813. 663	14, 36
Грађевинарство	109. 894	84. 744	70. 410	1, 24
Трговина	8. 056. 832	7. 411. 828	3. 853. 502	68, 00
Саобраћај	42. 072	-	116. 316	2, 05
Комуналне дјелатности	387. 041	391. 348	320. 582	5, 65
Остале дјелатности	509. 690	270. 507	120. 742	2, 13
Укупно	10. 377. 540	8. 778. 097	5. 667. 530	100, 00

Извор: Подаци годишњих финансијских извјештаја достављених од предузећа Агенцији за посредничке, информатичке и финансијске услуге-АПИФ-у.

Из горе наведених података, може се закључити да је присутан сталан пад привредних активности у посљедње три године. То је период који карактеришу проблеми после вођења стечајних поступака у предузећима дрво-прерађивачке и металопрерађивачке и стечајног поступка у предузећу хемијске индустрије, која су била носиоци развоја Општине и која су запошљавала око 650 радника. У току 2010. године капацитети дрвно-прерађивачке и металопрерађивачке индустрије су минимално кориштени, док производње у хемијској индустрији није било, пошто је у предузећу још у току стечај. Производња у малом броју предузећа је такођер сведена на минимум у току 2010. године. У посматраном периоду највеће учешће у оствареном приходу има трговина, али је и она у паду. Привредне активности и код осталих дјелатности билеже негативан тренд кретања.

Структура предузећа

Власничка структура предузећа

ОБЛИК СВОЈИНЕ	БРОЈ	%
Друштвена	1	4,76
Приватна	18	85,72
Задружна	-	-
Мешовита	-	-
Државна	2	9,52
Укупно	21	100

Извор: Пореска управа Републике Српске.

Због пада укупних привредних активности на територији Општине, у последњем времену је забиљежен и мањи број предузећа код којих су присутне привредне активности, у односу на претходни период, када их је било активних 25. Сва приватна предузећа су у микро предузећа, док два државна предузећа спадају у категорију малих.

С обзиром на обим привредних активности детаљније су описана следећа предузећа:

ОДП „ФАП Аутодјелови“, привредни субјект из области металопрерађивачке индустрије се бавио производњом резервоара горива, резервоара ваздуха, резервоара уља, издувних система и осталих резервних дијелова и опреме везане за ФАП-ов програм производње свих типова камиона. Поред наведеног производи је дјелове и опрему из програма ЗАСТАВА, ФАМОС-а и других већих производних система са подручја бивших република. У производњи је освојен знатан број различите опреме за комуналну дјелатност, као што су контејнери свих облика и величина и остала опрема за одлагање смећа. Пошто је то било Дионичарско друштво ФАП-а, након ријешеног правног статуса, тек у мају 2007. године је над истим отворен стечајни поступак и тада око 150 радника је остало без посла. Од тог периода, у предузећу су се проводиле активности везане за стечајни поступак и у мањем обиму одржавала производња за ФАП корпорацију и Застава-камионе, из које су се успијевали намирити трошкови стечајног поступка и остали трошкови производње коју је опслуживало око 15 запослених. На оглашене јавне продаје путем лицитације, почев од маја 2008. године, није било заинтересованих купаца, да би у августу 2009. године Влада Републике Српске купила цјелокупну имовину овог предузећа изузев једне парцеле земљишта површине 11750м², коју је купила општина Рудо. У августу 2010. године је регистровано ново предузеће под називом АД „Нови аутодјелови“ и у истом је током године било ангажовано 15-20 радника. Предузеће се на почетку оријентисало на накадашње купце а успостављен је контакт и са двије фирме из Њемачке за које је извршена прва испорука металне галантерије. Предузеће је на Инвестиционој конференцији у Влади РС у септембру ове године представљено кратким филмом и текстом о производним могућностима. Обзиром на флексибилност овог производног погона и велике могућности у области металопрераде, очекује се заинтересованост потенцијалних инвеститора.

ЗДП „Полимка“, привредни субјект из области дрвнопрерађивачке индустрије, је било зависно предузеће које је пословало у оквиру здруженог предузећа Маглић ФОЧА. Посједује капацитете за примарну обраду дрвета, производњу грађевинске столарије и дјелова намјештаја и запошљавало је 140 радника. Након спроведеног процеса приватизације и стечајног поступка и ово предузеће је у априлу 2008. године купила Влада Републике Српске. У претходној години су завршене све активности око регистрације власништва и именовани органи управљања од стране Владе РС и остварена производња мањег обима. Средином ове године Влада РС је дала сагласност на давање у закуп имовине на 24 мјесеца фирми, чији је власник из Њемачке. Од тада се воде активности око регистрације фирме и припреме за потписивање уговора о закупу. Пројекту је дата пуна подршка Надзорног одбора и Локалне заједнице, све са циљем да се допринесе запошљавању што већег броја радника у општини Рудо.

На подручје Општине је регистровано и приватно предузеће ДОО „ММР Браћа Видаковић“, које је у 2004. години остварило 84% прихода од укупно оствареног у дрвно-прерађивачкој дјелатности. Производни програм се углавном састојао од производње резане грађе, бродског пода и ламперије и дијелова са нижим степеном прераде. Запошљавало је пет радника али и ово предузеће је почев од 2007. год значајно смањило своје производне активности, док је у 2010. години остварило позитивне помаке у оствареном укупном приходу, који је у односу на 2009. годину већи за 272 %. Приватно предузеће ДОО Ареал, из области обраде и прераде дрвета у 2010. години своје производне активности свело на минимум. Напријед наведене приходе у дрвно-прерађивачкој индустрији су остварила ова два приватна предузећа и АД „Нова Полимка“ која је у власништву Владе РС.

ОДП „Рудопласт“, привредни субјект који посједује капацитете хемијске индустрије, и који је имао статус предузећа од државног интереса, већ дуги низ година не користи инсталисане капацитете. Располаже капацитетима за прераду полиестер смола (покривни елементи, пловни објекти, екстеријер друмских возила), за производњу лаке и тешке конфекције (ентеријер за друмска возила, ронилачка и камп опрема) и запошљавало је 170 радника. Пошто је и овај привредни субјект у предатном периоду био дио предузећа Полиестер из Прибоја, све до краја 2008. године су трајале активности на рјешавању правног статуса, након чега је у фебруару мјесецу 2009. године покренут стечајни поступак, па се у наредном периоду очекује окончање истог и рјешавање проблема кориштења ових производних капацитета као и упошљавање једног броја радника.

Запосленост

Ниво запослености, мерен бројем запослених на 1.000 становника, показује изразито заостајање општине Рудо (од 50-60 %) просека у Републици Српској

Табела 3. Број запослених - структура по величини предузећа

ВЕЛИЧИНА ПРЕДУЗЕЋА	СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНОСТИ (%)
Велика	-
Средња	-
Мала	100,00
УКУПНО	100,00

Извор: Пореска управа Републике Српске 2011. година

Од укупног броја запослених у привреди, предузетништву и услужним делтностима Општине је запослено 405 радника, док је у јавним установама, предузећима и осталим субјектима на територији општине запослено 291 радника.

Незапосленост

По подацима Завода за запошљавање Републике Српске ниво незапослености у општини Рудо је 176,9 на 1.000 становника.

Табела 6. Број незапослених по родној структури

Незапослени по полу	Број незапослених
Мушкарци	913
Жене	691
Укупно	1604

Извор: Републички завод за запошљавање-новембар 2011.

Највећи број незапослених (651) је међу квалификованим и незапосленим са средњом стручном спремом, којих има 381 док број незапослених са високом стручном спремом 69 лица, углавном младих, који су тек завршили факултет.

Кроз програм запошљавања незапослених лица, који проводи Републички завод за запошљавање, Општина и локални предузетници учествују и на тај начин се последњих година запошљавао мањи број приправника са ВСС спремом.

Зараде

Према подацима Републичког завода за статистику о бруто зарадама, бруто зараде запослених на нивоу Општине се крећу на нивоу Републичког просјека. Овај податак је произашао из мјесечних извјештаја о бруто зарадама малог броја запослених радника и не одражава праву слику економског стања и услова живота грађана у Општини. Сигурно је да су висини овог просјека бруто зарада значајно допринијеле бруто плате запослених у јавним установама Општине и јединицама Републичких установа а да је просјек бруто плате запослених у привреди и предузетничтву знатно мање од наведеног просјека у наведеној табели.

Табела 7. Просечна бруто зарада

Просечна бруто зарада (у КМ)	2007	2008.	2009	2010.
Република Српска	875	1132	1204	1199
Општина Рудо	699	1126	1192	1228

Извор: Републички завод за статистику РС -мјесечни извјештаји (РАД-1)

3.1.2. Пољопривреда

Општина Рудо по својим природним, рељефним, географским, климатским и другим карактеристикама спада у брдско планинско подручје. Подручје је погодно за развој воћарства, сточарства и ратарства. Процењује се да на подручју наше општине има 1.930 пољопривредних домаћинстава, док је према званичној евиденцији Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге „АПИФ“ Бања Лука, регистровано 540 Пољопривредних газдинстава.

Ниска продуктивност пољопривреде у односу на друге привредне гране, слаба оријентисаност локалне пољопривреде на више облике прераде и финализације примарних пољопривредних производа,

депресивне цијене, мали посједи по домаћинству и недостатак кооперативних производних процеса, условили су даље продубљивање кризе ове привредне гране.

Малињак поред ријеке Лим

Према подацима Општинске геодетске управе и катастра некретнина Република Српске структура пољопривредног земљишта у општини Рудо је следећа:

<i>Сектор својине</i>	<i>Укупна површина</i>	<i>Оранице ха</i>	<i>Воћњаци ха</i>	<i>Ливаде ха</i>	<i>Пашњаци Ха</i>	<i>Шумско Ха</i>	<i>Неплодно ха</i>
<i>Приватни</i>	13.008	2.614	555	3.491	2.570	3.334	444
<i>Државни</i>	21.345	130	34	119	3.103	17.195	764
<i>Општина укупно</i>	34.353	2.744	589	3.610	5.673	20.529	1.208

Под ораницама се у приватном и државном сектору регистровано је укупно 2.744 ха што је далеко од стварног стања на терену. Пољопривредници врло ријетко пријаве промјену културе катастру, а много је ораница претворено у ливаде и пашњаке и према процјени садашњег стања обрађује се око 25% земљишта које се води као ораница. Разлог за овакво стање је миграција становништва и старосна структура домаћинстава односно недостатак радне снаге. И у овом периоду је настављена тенденција старења села, што за резултат има и даље смањење обрадивих површина и смањен број стоке.

Сјетва ратарских и повртларских култура је углавном сведена на властите потребе, те као такво доминантно има социјалну компоненту, не ону развојну.

У наредној табели дат је приказ површина у хектрима под тим културама за последње три године:

<i>Култура</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
<i>Стрна жита</i>	24	23	23
<i>Кукуруз</i>	160	159	158
<i>Кромпир</i>	160	159	159
<i>Остало поврће</i>	144	143	137
<i>Крмно биље</i>	28	27	27

Извор: Општинска административна служба

Из табеле се види да је у претходне три године, пољопривредна производња по свим културама у благом паду или стагнира. У односу на претходни петогодишњи период највећи пад се десио код површина засејане стрним житом, којих је 2005. године било 47 хектара

Површине под воћњацима нису занемарљиве, али већина воћњака је запуштена и са ниским приносом. Воћарство је у ратном и поратном периоду углавном стагнирало, међутим у задње 3-4 године иде благом узлазном путањом. Око 250 пољопривредних домаћинстава се одлучило за узгој малине као културе која доноси већи профит на мањој површини. На око 55 ха обрадиве површине засађено је око 750.000 садница. У последње три године произвођачи нису имали проблем са пласманом малине, пошто је на подручју општине изграђена Хладњача која може да откупи сав род. За откупну цијену малине се може рећи да је варирала и зависила је од тражње малине на европском тржишту као и од квалитета рода.

Поједина домаћинства су се почела бавити узгојем јабучастог воћа на интезиван начин, пошто је 2006. године на подручју општине изграђена Хладњача, а већ наредне године овај привредни субјект је извршио откуп цјелокупног рода малине као и мање количине осталог воћа и шумских плодова. У наредном периоду се очекују позитивни помаци у развоју пољопривредне производње јер је 2008. године започело са радом и предузеће ДОО „Болетус“ са сједиштем у Фочи, а које у свом саставу на подручју наше општине има реконструисану Сушару за сушење првенствено шљиве и осталог воћа, поврћа, шумских плодова и љековитог биља капацитета 5Т/24 сата рада. У 2009. години у овом предузећу је инсталисана хладњача капацитета 200 Т и тунел за дубинско замрзавање производа капацитета 6Т/24 сата рада.

Подаци, којима располажемо, о броју родних стабала заступљенијих воћарских култура и њиховом просјечном приносу за 2011. годину, су слиједећи:

Врста воћа	Број родних стабала	Укупан принос т
Јабука	26500	450
Крушка	18600	111
Шљива	78500	706
Трешња	1300	13
Орах	1950	13

Извор: Општинска административна служба

Из табеле се види да су у воћарској производњи доминантне шљива и јабука.

У односу на показатеље из ранијег периода о приносу воћарских култура, евидентан је пад код свих култура, који се креће до 10 %.

Као значајну новину у пољопривредној производњи на нашем подручју поменућемо производњу љековитог биља. Једно домаћинство се регистровало за такву производњу почетком 2003. године и под фирмом «Невен» се бави производњом (на око 2 ха површине) и паковањем чаја од невена. Прије двије године регистрована је предузетничка радња „Натура Вита“ која посједује сушару воћа и љековитог биља која ради на сунчеву топлоту и на електричну енергију, а посједује и опрему мањег капацитета за прераду воћа и поврћа.

У области сточарске производње је евидентан пад у узгоју свих сточарских врста. У односу на деведесете године највећи пад је забиљежен код узгоја говеди, док се број оваца задржао на ранијем нивоу.

У табели је приказано бројно стање сточних грла и перади по годинама.

ВРСТА	2005	2009	2011
Говеда	2718	1500	950
Овце	10677	14000	11500
Свиње	1556	1400	1300
Коњи	105	45	26
Перад	10652	14000	12000

Извор: Општинска административна служба

У области сточарства рађено је на побољшању пасминске структуре говеда. Реализовани су пројекти увоза јуница симентал пасмине, а методом прослеђивања првог женског подмлатка следећем кориснику рађено је на ширењу ове пасмине. Захваљујући раду мљекаре «Ћетковић», капацитета 600 л дневно, број крава на подручју мјесних заједница Мокронози и Миоче се одржао, а домаћинства (око 40) од којих мљекара откупљује млијеко, имају редован и сигуран извор прихода. И друге мјесне заједнице су у претходном периоду почеле да користе ову погодност, јер је овај предузетник почео да врши откуп млијека са цијелог подручја општине, што ће надамо се допринијети одржању сточног фонда па и његовом повећању у догледно вријеме. За сада на подручју општине само један овчар има 100 оваца и озбиљније се бави узгојем оваца. Остале врсте стоке (козе, свиње, живина) се узгајају у мањем обиму, углавном за властите потребе са незнатним тржишним вишком. Важно је поменути и једног произвођача који се бави узгојем рибе под фирмом –Рибогојилиште «Лим»- у мјесној заједници Стргачина у језеру ХЕ на Дрини. Рибогојилиште је кавезног типа и састоји се од 6 кавеза са укупном корисном воденом површином од 96 м².

На подручју наше општине од правних субјеката који се баве пољопривредом и врше услуге у овој грани привреде егзистирају ДОО „Хладњача“ Увац, ДОО „Болетус“Фоча ПЈ Рудо, АД «Ветеринарска станица». Раније предузеће АД»Пољопривредник»- у коме је држава била власник 15% акција, а физичка лица 85% је приватизовано, а према званичним подацима је газдовао са 39,19 ха пољопривредних површина. Од наведених површина на 2,25 ха је сијана пшеница, а остале површине су ливаде, пашњаци и мање површине воћњака. Земљиште је почетком ове године предато на газдовање Локалној управи и исто ће се према прописаној процедури понудити под закуп пољопривредним произвођачима ради обраде. Постојећи капацитети сушаре су реконструисани, што је већ поменуто, а капацитете клаонице је купио предузетник који има месару и исте је реконструисао и привео основној намјени.

Услуге пољопривредницима у виду превентивних и других мјера за здравствену заштиту животиња пружа АД «Ветеринарска станица» која располаже стручним кадром, објектом и опремом за обављање те дјелатности. У склопу Ветеринарске станице једно краће вријеме је радила и пољопривредна апотека гдје се могао набавити квалитетан сјеменски и садни материјал као и средства за заштиту биља сточна храна, алати и други потребни репроматеријал, а почев од јануара 2008. године овом дјелатности се бави једна предузетничка радња.

У циљу бољег организовања пољопривредних произвођача регистровано је Удружење пчелара «Медовина», Удружење малинара „Малина“ и Удружење пољопривредних произвођача „Пољопривреда“. Удружење пчелара броји 30 чланова који имају око 1000 друштава пчела, а доста је пчелара почетника који нису чланови удружења. Пчелари су успјели да оформе и регионално удружење. Удружење малинара окупља око 250 малинара са подручја ове општине, док је Удружење пољопривредних произвођача успјело да окупи мањи број сточара и још нема запаженијих резултата у свом раду.

На подручју Општине је крајем 2010.године регистрована Пољопривредна задруга „Еколошки лимски бисери“, која послује на простору мјесне заједнице Сетихово. Током претходне године Задруга је започела активности на изградњи и припреми инфраструктуре за бављење пољопривредном производњом, и то: изграђен је објекат за узгој коза, засађено је 1000 садница трешње, извршене припреме за пластеничку производњу поврћа.

У склопу мјера Владе Републике Српске за подстицање развоја пољопривредне производње организоване су на регионалном нивоу Узгојно селекцијска служба и Агенција за пружање стручне помоћи у пољопривреди. Послове обиљежавања квалитетне приплодне стоке врши Ветеринарска станица Рудо. Агенција за пружање стручне помоћи у пољопривреди, организована на регионалном нивоу, има задатак да пружа стручне савјете и едукује пољопривредне произвођаче из области воћарства, сточарства и ратарства.

3.1.3. Туризам

Општина Рудо нема своју секторску стратегију развоја туризма, али како је усвојена Стратегија развоја туризма Републике Српске 2011-2020⁴, овом стратегијом одрживог развоје треба предвидети израду и Стратегије туризма општине Рудо.

Потенцијали општине за развој туризма су у богатом историјском наслеђу, културно-историјским споменицима и објектима од историјског значаја. На подручју општине постоје бројни локалитети некропола и стећака, који нису довољно истражени и испитани. Цијели крај је везан за име и дјело Мехмед-паше Соколовића, који је рођен у Соколовићима, у непосредној близини Рудог. Неколико спомен обиљежја у његовом родном мјесту (цамија, спомен чесма, родна кућа према предању) само су увод у велику заоставштину овог великог државника, добротвора и задужбинара моста-Ћуприје на Дрини у Вишеграду.

⁴ Више о Стратегији туризма Републике Српске на: <http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/MTT/DJEL/Pages/Publikacije.aspx>

Остали важни објекти из културно-историјског наслеђа су : манастири, цркве, цамије и историјска обележја из Првог и Другог свјетског рата.

На подручју општине Рудо постоје основне природне, историјске и културне претпоставке за развој туристичке дјелатности. Како је већина становништва Општине, у пријератном периоду, своју егзистенцију стицала радом у индустријским предузећима, то је изостао интерес за улагање у ову област, па се ове претпоставке уопште или сасвим мало користе.

Захваљујући климатским условима и културно-историјском наслеђу, видови туризма које општина Рудо нуди су:

- Ловни туризам
- Ријечни туризам – „Водени Ћиро“ и рафтинг
- Риболовни туризам
- Сеоски туризам

Ловни туризам може бити значајан елемент економског развоја и популарисања општине.

Ријека Лим је богата рибом, а посебно солемодним врстама риба као што су младица, липљан и пастрмка. У „живом“ дијелу ријеке „Лим“, дакле прије уласка у мирне воде вјештачког језера, брзи дијелови, каскаде и букови „Валине“ прави су изазов за кајакаше и рафтере и на истом се традиционално одржава Међународни Лимски бијатлон (рафтинг и бициклизам). Околне планине и брда, Варда, Ревање, Вучевица и Јелик обилују високо-ловном трофејном дивљачи као што су медвјед, дивљи вепар и срндаћ. Ловиштем газдује Ловачко удружење „Варда“ Рудо.

На дијелу којим протиче кроз град има неколико плажа за купаче у лјетњем периоду. Језеро у Стргачини је по својим природним карактеристикама прави рај за очи, мјесто гдје могу доћи сви они који желе на прави начин да уживају у чарима нетакнуте природе. Оно што језеро нуди је риболов, купање и пловидба чамцима. Језеро спаја општину Рудо са општином Горажде и Вишеград и пловно је цјелом својом дужином. Богато је свим врстама рибе, почевши од пастрмке и младице до капиталних примјерака шарана и сома. Ријекама Лим, Увац и дјелом језера газдује Спортско риболовно друштво „Језеро“ Рудо.

Општина Рудо је била имплементатор регионалног пројекта „Интегрални приступ развоју туризма Горњо-Дринске регије“ који је подржан средствима Европске Комисије у БиХ и који је завршен 2008. године. У оквиру истог је изграђен бродић назван „Водени Ћиро“ капацитета 40 особа, урађен у духу старих параброда а подсећа на ускотрачног Ћиру, који је био први воз на простору старе Југославије. Планирано је да Водени Ћиро саобраћа ријеком Лим, од пристаништа Сетихово у општини Рудо и даље би пловио прелијепим амбијентом кањона Дринско-Лимског језера у дужини око 50 км, између Вишеграда, Горажда и Рудог. Потапањем завршног дијела кањона Лима и већег дијела кањона Дрине, нестали су трагови легендарне пруге. Пловидба „Воденим Ћиром“ линијом пружања пруге, на потезу Сетихово- Стргачина-Бродари- Међеђа- Устипрача, незабораван је доживљај и својеврстан искорак како у нетакнуту природу спектакаларног кањона, тако и у богату историју овог краја. Пловидба укључује и два заустављања у најљепшем дијелу кањона Лима, од које је прво предвиђено за обилазак једне од атрактивних пећина над самом водом Лима. У складу са општим циљем Пројекта „Водени Ћиро“, ће бити основа за формирање туристичких садржаја, што ће допринијети развоју туризма као значајне привредне дјелатности у Општини.

Брод Водени Ћиро у кањону Лима

Вода вјештачког језера објединила је и воде двије мање ријеке које се у самој Стргачини улијевају у Лим: Радојна са југа и Сућеска са запада. Велика мирна површина Језера је идеална за све спортове на води. У

комбинацији са предјелима погодним за бициклизам, те полигоном за пењање у стијенама кањона, као и изузетним атрактивним полетиштима за параглајдер на обронцима Градине и Доње Стрмице, са слијетањем на саму обалу Језера, Стргачина се с правом може сврстати у топдестинације за развој спортског туризма у БиХ.

На подручју општине Рудо угоститељске услуге се свде на пружање истих у 10 угоститељских објеката, међу којим има мали број ресторана, једна ћевабџиница, једна коноба, а највећи број угоститељских објеката су кафићи.

Акционарско друштво, “Лим“ које у свом саставу има хотел „Рудо“ са смјештајним капацитетом од 13 соба се у претходном периоду у највећој мјери користио за алтернативни смјештај, да би крајем 2009. год због веома тешке финансијске ситуације и недостатка пословних активности, и након раније спроведеног приватизационог поступка, запослени радници покренули стечајни поступак, који је окончан. И сви остали објекти који су били у саставу овог предузећа, а у првом реду хотел Лим и два објекта типа мотела су продати и нису приведени својој намјени.

Сеоски туризам, као посебан вид туризма са оним што нуди, а то су: здрава храна, чист ваздух, пјешачење и планинарење а има своју здравствену функцију. Сва села на подручју општине Рудо, а издвојили би села Цвркоте, Ђуровиће и Раванце, са својим ливадама, незагађеним ваздухом, здравом храном и водом пружају много тога туристима. Раванци се посебно истичу по нетакнутој природи, чистим ваздухом, плодовима боровнице, богатством дивљачи (срндаћ, дивљи вепар). Мир и спокој висоравни Раванци, гарантује сваком посјетиоцу изузетан одмор и релаксацију и представља идеалан простор за организовано камповање и низ пратећих садржаја, од брања боровница, гљива, набавке природног меда и домаћих ракијаврхунског квалитета, вожње планинског бицикла, па до организовања еко-радионица и школа у природи.

3.1.4. Инфраструктура

Развијена инфраструктура је један од основних предуслова квалитетног пословног окружења. Стање инфраструктуре може да буде одлучујући фактор који ће одредити привредника да инвестира или одустане од планираног улагања на одређеној територији.

Постојање и развијеност следеће инфраструктуре Општине Рудо даје предуслове за унпређење развоја.

- Путна мрежа (магистрални, регионални, локални путеви)
- Жељезнички саобраћај
- Пловни путеви (ако их има)
- Водовод и канализација
- Електрична енергија
- Мобилна и фиксна телефонија

3.1.4.1. Саобраћајна инфраструктура

Постојећу путну мрежу општине Рудо чине следеће категорије путева

- Регионални пут Р 449
- Локални путеви са градском уличном мрежом
- Некатегорисани путеви

Најзначајнија саобраћајница у путној мрежи свакако је Регионални пут Р 449 који се протеже кроз читаву територију општине и са њим је општина повезана са сусједним општинама као и са центрима мјесних заједница. Укупна дужина овог пута на територији општине Рудо износи 63 км а коловозни застор је асфалтна подлога лошег квалитета.

У саобраћајном погледу подручје се налази на периферији значајних саобраћајних токова али у коридору једне од најзначајнијих саобраћајница – магистралног пута М-5 који општину повезује са широм околином.

Одлуком Скупштине општине Рудо на подручју општине утврђено је 10 локалних путева укупне дужине 80 км а ти путеви су следећи:

	Укупна дужина	Асфалтирано	Макадам
Миоче-Мокронози	8, 50	8, 50	-
Обрвена – Паштан брдо	6, 00	0, 75	5, 25
Рудо-Кула	7, 00	0, 55	6, 45
Јелићи-Сирова гора	13, 00	1, 20	11, 80
Рудо-Старо Рудо-Дорићи	5, 50	4, 50	1, 00
Стрмица-Стргачина-Шахдани-Дубац	18, 00	5, 00	- 13, 00
Рудо-Ресићи-Николићи	6, 00	2, 40	3, 60
Штрпци-Бјелушине-Бован	4, 00	0, 70	3, 30
Омарине-Цвркоте	6, 00	5, 00	1, 00

Увац-Књегиња-Плема	6, 00	0, 70	5, 30
Укупно	80, 00 км	29, 30км	50, 70км

Из прегледа се може закључити да је око 37% дужине локалних путева асфалтирано а да је остатак прекривен макадамском подлогом, док су улице у самом граду Рудом асфалтиране. Након реконструкције водоводне мреже неопходно ће бити уложити значајнија средства у реконструкцију истих и довођење у првобитно стање.

Стање како макадамског тако и асфалтног застора је прилично лоше и потребна су значајна средства да се стање истог доведе у задовољавајуће стање.

На подручју општине Рудо заступљено је и 47 некатегорисаних путева који су углавном са макадамским или земљаним застором.

3.1.4.2. Саобраћај и везе

Опште економско стање а посебно тешко стање у привреди су имали велики утицај на ову дјелатност, која има занемарљив удио у оствареном укупном приходу у претходном периоду, а који је остварен уједном приватном предузећу за превоз путника и робе, „Балкан-транс“ ДОО Рудо. Предузеће је започело своје активности у септембру претходне године и превози ђаке на подручју општине и увело аутобуску линију на релацији Рудо- Фоча у два дана у седмици. Крајем године је потписан уговор са компанијом Бобар о ексклузивном заступању на техничком прегледу, чиме је у многоме осигуран опстанак предузећа, јер је добило Рјешење за вршење услуге техничког прегледа возила до 3500 кг. Иако се сусреће са великим проблемима у пословању, започело је активности на прибављању документације за регистрацију пар међународних аутобуских линија и линија на два локална правца у складу са Рјешењем надлежног општинског одјељења о одобравању реда вожње локалних линија.

У Општини је регистровано 12 таксиста који у оквиру расположивих капацитета врше превоз лица .

Услуге телефонског саобраћаја на подручју Општине пружа ТЕЛЕКОМ РС – Радна јединица Фоча. Комплетна телекомуникациона мрежа на подручју општине Рудо је дигитализована. Већина телефонских приступних мрежа је подземног типа што омогућује висок степен квалитета и доступности свим сервисима које нуди Телеком Српске. На подручју општине Рудо је у функцији 6 базних станица мобилне телефоније, које покривају сигналом око 90 % територије општине. Подручје града је покривено 3Г сигналом мобилне телефоније.

Општина Рудо има висок степен пенетрације широкопојасних сервиса приступа Интернету (АДСЛ). У већем дијелу града корисницима је доступан и сервис дигиталног телевизијског програма преко постојеће телефонске линије (ИПТВ). Разнолики ОПЕН пакети сервиса у понуди Телеком Српске, укључује истовремену комбинацију телефоније, приступа Интернету и дигиталне телевизије. Кроз ове пакете Телеком нуди велики избор телевизијских канала, слику савреног квалитета, услугу виртуелне видеотеке, приступ Интернету великим брзинама и бесплатне телефонске разговоре у оквиру мреже Телекома Српске или у оквиру БиХ, зависно од врсте изабраног пакета. У 2011. години језабилежен значајан пораст ових корисника.

У овој години је завршена изградња базне станице мобилне телефоније на Увцу, која омогућује бољу покривеност сигналом овог дијела општине. Ускоро се очекује и пуштање у рад новоизграђене базне станице у Сетихову. У наредној години су планиране значајне инвестиције у развој телекомуникационе инфраструктуре и изградња новог мултисервисног чвора у насељу Штрци.

На подручју општине Рудо поштански саобраћај се одвија путем три јединице поштанске мреже и то:73260 Рудо, 73263 Бијело Брдо и 73265 Увац. Пошта Рудо као и подручне поште послују у оквиру Радне јединице за поштански саобраћај Фоча, са којом се сваки други дан у седмици врши размјена поштанских пошиљки. Поред традиционалних поштанских услуга, у поштама се обављају и услуге платног промета, упутничког промета, пост-нет упутнице, разне уговорене услуге, продаја хартија од вриједности. Пошта Рудо је опремљена најсавременијом рачунарском опремом која поред осталог омогућава коришћење интернета путем провајдера Спинтер.

КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

3.1.4.3. Водовод

Први водоводни систем је изграђен од стране Аустроугарске управе који је застарио и више се не користи.

Од стране ЈНА, 1961. год. урађен је водовод Зова I са резервоаром запремине 50 м3 и издашности изворишта од 4, 5 л/с.

Развојем града, постојећи капацитет је постао не довољан, било је неопходно побољшати водоснабјивање, па је 1982 год. изграђен резервоар Градина и 1500 м нове водоводне мреже ради прикључења на постојећу. Искориштено је извориште ријечице Крупице. Системом црпних пумпи

издашности 17 литара/секунду, са дубине од 14 м цијевима о 200 вода се транспортује до резервоара запремине 250 м³, одакле се челичним цјевоводом даље води у водоводну мрежу.

Због недовољне количине воде за потребе становништва 1999 год. је донаторским средствима изграђен резервоар запремине 250 м³ Зова II са издашности извора од 17 л/с. Дистрибуција воде се врши гравитационо. У склопу изградње резервоара урађен је и прелив који је цјевоводом одведен у резервоар Зова I због максималне искориштености воде. Ради увезивања у водоводни систем, истовремено је изграђено и 2000 м водоводне мреже.

Основу дистрибутивне мреже чине цјевоводи и то :

- Зова I о 80
- Зова II о 100 и
- Градина о 300.

Пројектовани капацитет укупног водоводног система је 38, 5 л/с на чије остварење велики утицај има ниво падавина у току године. Дужина градске водоводне мреже износи 6000 м.

На градску водоводну мрежу у 2005. год. је изграђен и прикључен цјевовод у дужини од 3200 м за приградско насеље Старо Рудо и Обрвену.

У току 2001. год извршена је реконструкција око 1/3 укупне градске водоводне мреже што је у то вријеме донекле побољшало стање исте.

Након усвајања ЛЕАП-а почетком 2008. године, започете су активности са сусједном општином Прибој из Србије, на имплементацији Пројекта “Изградња водовода –Јеловик” I реализација истог је започела у другој половини 2009. године. Завршетком истог значајно ће се утицати на побољшање водоснабдијевања грађана општине и сусједног Прибоја. Пројектом је предвиђена изградња цјевовода дужине око 4200 метаре, којим ће се повећати издашност резервоара Градина за 6 литара у секунди и тиме, процјене су значајно утицати на економичност снабдијевања односно смањити потрошњу електричне енергије за рад црпних пумпи.

Због дотрајалости градске водоводне мреже у којој је постојало око 4000 комада азбестно-цементних цијеви, крајем 2008. године је започета реконструкција истог. Пројекат је један од најзначајнијих у последњем периоду, како по значају за грађане општине тако и по износу финансијских средстава која су се уложила и која износе око 1.500.000 КМ. Средства за финансирање овог Пројекта су одобрена у оквиру социо-економске компоненте Развојног програма РС 2007-2011.године, док је износ за завршне радове од 36.500 КМ обезбиједила општина Рудо.

У послјератном периоду, донаторским средствима урађени су и водоводи за МЗ Бијело Брдо, Штрпца и Стрџачина. Мјесна заједница Увац највећим дијелом користи воду прибојског водовода. У осталим МЗ становништво користи сопствене водоводе и изворишта. Снабдијевање становништва водом је на задовољавајућем нивоу али је изражен проблем газдовања и одржавања водоводних система.

3.1.4.4. Канализација

Први канализациони систем је урађен 1961. год. са гравитационим начином канализације отпадних вода без изграђеног главног колектора уз директно испуштање отпадних вода у реципијент преко секундарних колектора са испустима у ријеку Лим.

Постојећи колектор и канализациона мрежа у дужини од 17 км у ужем градском подручју чине канализациони систем. Шире подручје урбаног насеља није покривено овим системом.

Већи дио канализационе мреже је изграђен од бетонских цијеви и не довољног је капацитета због чега се јављају проблеми у раду система у виду честих зачепљења и изливања фекалија.

У претходном периоду није било значајније реконструкције градске канализационе мреже па је опште стање исте лоше док су урађене канализације у насељу Росуље и Устибар. Крајем 2011.године су започете активности на изградњи канализације у насељу Гојава.

Наведени приоритети дјеливања у овој области у усвојеном Локалном еколошком акционом плану су следећи:

- Вршење реконструкције канализационе мреже;
- Израда генералног пројекта сакупљања и пречишћавања отпадних вода насељених мјеста општине Рудо,
- Израда главних пројеката канализације према фазама извођења за поједине дијелове Општине у складу са генералним пројектом сакупљања и пречишћавања отпадних вода;
- Израда пројектно-техничке документације за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода у насељу Рудо и осталим насељеним мјестима Општине.

- Изградња фекалне канализационе мреже у приградским подручјима насељеног мјеста Рудо ;

3.1.4.5. Водопривреда

Водопривредном делатношћу сматра се уређење вода и водотокова, заштита од штетног дејства вода, заштита вода од загађивања и обезбеђивање воде за коришћење.

Имајући у виду природне карактеристике и водни потенцијал територије општине, потребно је развити водопривредну делатност на територији Општине.

Приликом израде *Локалног Еколошког Акционог Плана* састављена је листа приоритета:

- Заштита квалитета воде постојећих изворишта, посебно изворишта Крупица као дугорочног ресурса;
- Осигурање квалитетног система дезинфекције и контроле квалитета вода градског водоводног система;
- Проширење градског водовода ка приградским насељима уз повећање капацитета захватних објеката постојећих изворишта;
- Стављање већих локалних водовода на подручју Општине под контролу Комуналног предузећа;
- Решавање проблема отпадних вода и
- Заштита од штетног дејства воде.

3.1.4.6. Енергетика

Енергетске објекте на подручју Општине чине двије мини електрана као произвођачи електричне енергије и објекти снабдевања и дистрибуције електричне енергије (далеководи, трансформаторске станице, нисконапонска мрежа).

Мини електрана у Штрпцима ради од 1998. године. Електрана је проточног типа инсталисане снаге 60 KW. Капацитети су инсталисани на индустријском цјевоводу а електрана је укључена у електроенергетски систем на нивоу Републике Српске.

Друга мала хидроелектрана РС 1, инсталисане снаге 1,8 MW је изграђена на ријеци Сућесци на простору мјесне заједнице Стргачина. Уговор о концесији са Владом РС-Министарством привреде, енергетике и развоја је потписало Фирма из Аустрије "Energy-Zotter-Bau", а инвеститор на овом Пројекту је предузеће „ЕПС мале хидроелектране“ Лакташи. Према прихваћеном концепту, потенцијал ријеке Сућеска, на дијелу тока 760 и 340 мм ће бити искориштен за градњу још једног хидроенергетског објекта чија је изградња у завршној фази.

Обезбеђење електричне енергије на подручју општине врши се путем 35 kV далековода Саставци – Рудо дужине 7,6 км. а резервно напајање преко далековода 35 kV Вишеград – Рудо дужине 22 км.

Реализација пројекта „Електрификација МЗ Стргачина“ која је започета у првој половини 2005 године, је у претходном периоду значајно интензивирана, тако да је Пројекат завршен крајем 2009. године Реконструисано и изграђено је 10(20)/0, 4 kV далековода у укупној дужини од 22 км и нисконапонске мреже дужине 36 км, тако да је електрофицирано шире подручје ове мјесне заједнице и створени услови за нормалан живот грађана, повратника на ово подручје. Укупно уложена средства у електрификацију ове мјесне заједнице износе 1.022.666 KM

Значајна улагања у реконструкцију и санацију електроенергетске мреже на подручју општине Рудо су извршена у 2008. години, када је уложено око 850.000 KM. Реконструисани су дотрајали дијелови нисконапонске мреже у градским и приградским подручјима у склопу које је замијењено 80 стубних мјеста и уграђено 3500 м магистралног самоносивог кабловског снопа. У току 2009. год је настављена реконструкција електроенергетских објеката и уложено је око 170.000 KM а у току је реализација пројекта уградње око 100 нових армирано-бетонских стубова и 4000м магистралног самоносивог кабловског снопа. За наредни период су планиране активности на реконструкцији електроенергетских објеката, чиме ће се у скорије вријеме достићи технички оптималан ниво испоруке електричне енергије свим потрошачима на подручју општине Рудо.

3.1.2. Развој МСП и предузетништва

Променом привредне структуре услед опредељења за прелазак на тржишну економију, приватна својина и предузетничка иницијатива добијају значајно мјесто у планирању будућег економског развоја Општине.

- Институције за подршку на општинском, регионалном и републичком нивоу

Институције Републичког нивоа за подршку развоју малих и средњих предузећа, Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа и Привредна комора РС, од којих Агенција има значајнију улогу за Локални ниво у пружању подршке Општинској развојној агенцији „ОРА“ Рудо.

- Програми институција за подршку развоја сектора МСПП

Општинска развојна агенција врши послове промоције Локалне привреде, посредује и промовише фондове за помоћ малим и средњим предузећима код локалних предузетника, савјетодавно помаже предузетнике у усавршавању производних процеса, посредством консултаната и у координацији са експертима из ресорних министарстава на нивоу Републике Српске и БиХ.

- Општинске мере подршке

У сврху подстицаја економског развоја, Општина је основала Општинску развојну агенцију, која је почела са радом 2006.године и која сада запошљава четири радника и финансира се из Општинског Буџета.

Пројектима унапређења рада Општинске администрације, значајно су поједностављење процедуре регистрације предузетничке дјелатности, тако да се потребна рјешења и разна увјерења неопходна за покретање сопственог бизниса, могу добити за два дана.

Општина је у сврху подстицаја економског развоја и подршке малим и средњим предузећима, основала Револвинг фонд, из кога се додјељују безкаматни кредити и са повољним роковима отплате. Кредитна средства овог Фонда су доступна и пољопривредним произвођачима који располажу са одговарајућим ресурсима за бављење пољопривредном производњом. У Буџету за 2012.годину су планирана средства у износу од 131.500 КМ за подстицаје у пољопривредној производњи и то; за развој сточарске производње, производње млијека, подстицаје у воћарству(за нове засаде и за произведену количину воћа) ратарску производњу, производњу љековитог биља, изградњу објеката, набавку механизације и др.

- Пословно удруживање и кластеризација

Општинско удружење предузетника је повезано са Регионалним удружењем и у претходном периоду није имало запажених резултата рада .

3.1.2.1. Грађевинарство

Грађевинарство као привредна грана је имала незнатно учешће укупног прихода од 1, 24 % у структури прихода привреде на подручју Општине у 2010. години и исти је остварило једно приватно предузеће. Овом дјелатности се баве двије столарске радње и запошљавају мање од 10 радника.

У поратном периоду су ове активности биле везане за изградњу и реконструкцију девастираних стамбених објеката, изградњу и реконструкцију путних комуникација, реконструкцију јавних објеката (школе, дом здравља).

3.1.2.2. Трговина

Захваљујући прије свега географском положају, у појединим периодима и историјским околностима, Рудо је представљало трговачки центар и раскрсницу трговачких путева. Тај примат као и традиција, поготово у послератном периоду су изгубљени. И поред изнесеног, укупан приход остварен у трговинској дјелатности на нивоу Општине учествује са 68 % у укупно оствареном приходу, док је учешће у предатном периоду износило око 10%.

Трговином се као основном дјелатности на нивоу Општине у 2004. године бавило 14 приватних предузећа као и 43 трговинске радње које су укупно запошљавали око 95 радника. Према званичним подацима примјетан је пад трговинске дјелатности у претходном периоду, тако да је 2010. године АПИФ-у предало завршне рачуне 5 трговинских предузећа, док се број трговинских радњи углавном одржао и крајем 2011. године их има 41 регистрованих.

Према структура продајних објеката може се рећи, да је у већини заступљена продаја прехранбених, текстилних и других производа за свакодневну употребу у домаћинствима, са малим бројем специјализованих трговина.

3.1.2.3. Занатство

Кроз сагледавања стања у трговини, угоститељству, саобраћају и грађевинарству, истакнута је улога приватних предузећа као и предузетништва, као једног од носилаца тих дјелатности. Поред ових, приватна иницијатива је везана и за занатство. То је дјелатност за чије обављање нису потребна висока улагања а иста се региструје код надлежног органа Општине. У односу на 2005 годину, када је била регистрована 31 самостална занатска радња, крајем 2009. године у општини је било регистровано 43 занатске радње, да би се у наредном периоду забиљежио благи пад броја регистрованих занатских радњи , тако да их на крају 2011.године има 34, чија је структура слиједећа:

ЗАНАТСКА ДЈЕЛАТНОСТ	Број регистрованих 2009	Број регистрованих 2011
Фризерске радње	5	5
Каменоресци	2	2
Мини хидроелектрана	1	2

Грађевинске радње	5	2
Столарске радње	2	2
Производња блокова		1
Производња жичаних произ.		1
Мљекара	1	1
Месара	1	1
Рибогојилиште	1	1
Фарма кока носилџа	1	1
Производња невена и сушара-	2	2
Пекаре	2	2
Пржионица кафе	2	1
Аутомеханичар	3	2
Механичар	2	1
Прецизни механичар	2	-
Фотографска радња	-	-
Аутопраоница	1	2
Лимарске радње		1
Агенције за маркет. и др усл	3	1
Интернет клуб	1	-
Остале	6	3
УКУПНО	43	34

Извор: Регистар предузетничке дјелатности у надлежном Одјељењу општине

3.1.2.4. Финансијске услуге и осигурање

Финансијске услуге везане за послове платног промета, пласман средстава, штедњу, пружање информација и друге послове за потребе грађана, привредних и других субјеката, пружају банке и друге финансијске организације.

Са својим организационим јединицама на подручју Општине су присутне РАЗВОЈНА БАНКА АД БАЊА ЛУКА и БОБАР БАНКА из Бјељине, а до краја 2009. године на подручју општине је пословала и Нова банка АД Бијељина, а од микрокредитних организација БЕНЕФИТ. Послови платног промета у земљи и иностранству одвијају се брзо и ефикасно док се проблеми јављају код пласмана кредитних средстава. Иако привреди у цјелини недостају средства за обрт и инвестиције, додатни извори се не користе прије свега због неповољних услова (високе каматне стопе и кратки рокови отплате). Имамо значајне пласмане кредита грађанима који се користе већим дијелом за директну потрошњу а мањим дијелом за отварање властитих послова.

На подручју Општине послују осигуравајуће организације АД ЈАХОРИНА и БОБАР ОСИГУРАЊЕ и КОСИГ ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ. АД ЈАХОРИНА примјењује осигурање у свим гранама: осигурање имовине, моторних возила, лица као и грађевинских објеката у изградњи и монтажи, док код БОБАР ОСИГУРАЊА И КОСИГ ДУНАВ, превлађује осигурање моторних возила од ризика аутоодговорности.

3.1.2.5. Шумарство

Укупна површина обраслог и необраслог шумског земљишта којим газдује Шумско газдинство «Рудо» је 19.260 ха., а исто се даље класифицира на слиједећи начин:

Категорија шума	Четинари м ³	Лишћари м ³	Укупно ха
Високе шуме са природном обновом	732461	1055494	7562, 75
Високе деградиране шуме	5744	155479	997, 20
Шумске културе	104053	10638	709, 70
Изданачке шуме	5301	304801	5520, 37
Укупно	847559	1526412	14790, 02

Извор: Ови показатељи су произишли из посљедњег расположивог премјера шума из 2002. год.

Из наведених показатеља примјењује се да структура шума на руђанском шумско – привредном подручју није најбоља. На високе шуме са природном обновом (економски највриједније) отпада само 39, 3% укупног шумског земљишта а учешће осталих мање вриједних категорија шума је велико. Најзаступљенија врста дрвета је буква, па онда слиједи црни бор, јела-смрча, хрест, а остале врсте су заступљене незнатно. Букове састојине су незреле, мање економски вриједне са доминантним огревом као дрвним сортиментом.

Шумско привредно подручје располаже са слиједећим путним комуникацијама:

Врста пута	Дужина
Асфалтни јавни путеви	32 км
Шумски макадамски путеви	94 км
Укупно	126 км

Приватне шуме на територији општине Рудо заузимају 2.932,5 ха. Структура шума по категоријама је следећа:

Врста шуме	Површина
Високе шуме с природном обновом	2037 ха
Шумске културе	0, 5 ха
Изданачке шуме	811 ха
Површине неподесне за газдовање	84 ха

Када су у питању и приватне шуме њихова структура није најповољнија. Наиме, најдоминантнији су дрвни сортименти мање вриједности.

3.2 SWOT анализа – ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

SWOT анализа, као кључни апарат за идентификацију могућих предности заједнице општине у односу на компаративне системе, утврдила је основне правце деловања и представља резултат дискусија и анализа о интерним снагама и слабостима и екстерним претњама и могућностима.

Може се навести да су идентификовани атрибути у доњој табели резултат рада учесника радионица, преставника релевантних институција и компетентних појединаца у општини и да је то збирни исказ њиховог виђења постојећег стања. Одржане су двије радионице са 15-20 учесника.

На основу анализе дошло се до следеће табеле:

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> + Постојање релевантних стратешких докумената + Постојање пољопривредног земљишта за развој свих грана пољопривреде + Постојећи сточни фонд даје основу за побољшање пасминског састава и развој дјелат. на тој основи(прерада млијека , меса, вуне и сл.) + Значајни шумски комплекси са високим шумама, које су основа за развој дрвно-прерађивачке индустрије. + Подручје општине је богато воденим токовима који су погодни за кориштење у хидроенергетске сврхе + Ријека Лим и остали мањи водотокови су значајан ресурс за развој ловног, спортског и рекреационог туризма + Успостављен општински револвинг фонд за бескаматно кредитирање малих и средњих предузећа + Стручно и обучено особље у Општинској развојној агенцији за подршку развоју предузетништва и малих и средњих предузећа. 	<ul style="list-style-type: none"> - Непостојање просторно планске документације за дијелове приградских насеља и индустријских зона. - Недовољан број малих и средњих предузећа и мали број извозно оријентисаних предузећа - Недовољна предузетничка иницијатива - Ниски општински приходи (“мало тога остаје у Општини”) - Немотивисаност привредника за ширим пословним удруживањем - Лоша комуникација јавног и привредног сектора - Недостатак стандарда квалитета у пословању МСП - Недовољно стимулативних олакшица за почетнике
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Постојање производних капацитета металске, дрвно-прерађивачке и хемијске индустрије ✓ Развој, инфраструктурно опремање и промоција постојећих и нових пословних зона (земљиште и простор Војне касарне) ✓ Успостављање боље сарадње са јавним сектором ✓ Постојање брода „Водени Ћиро“ за развој нових туристичких садржаја општине и шире регије ✓ Успостављена регионална и прекогранична сарадња и постојање општинских капацитета за кориштење средстава предприступних фондова. ✓ Близина великих потрошачких центара (Источно Сарајево и Сарајево) ✓ Сарадња са Републичким заводом за запошљавање и Привредном комором 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Нестабилни услови пословања (политика, сиромаштво, општа свејетска криза) ✗ Лоше искуство са приватизацијом ✗ Непостојање гаранција за извоз ✗ Високи порези ✗ Назаинтересованост страних улагача за погранично подручје без граничног пријелаза ✗ Присутност сиве економије ✗ Честа промена прописа / услова пословања ✗ Миграција становништва а посебно стручне и способне радне снаге

4. Становништво, образовање и квалитет живота

4.1. *Опис тренутне ситуације*

Образовање представља једну од основних друштвених функција како на нивоу државе тако и на нивоу општине Рудо. На подручју Општине организовано је кроз ниво основног и средњег образовања.

У општини Рудо установе образовања заступљене су у оквиру двије основне школе и Средњошколског центра Рудо- за потребе средњошколског образовања. У општини постоји објекат намјенски изграђен за обданиште, али Установа није основана и постојећи објекат се не користи за предшколски одгој дјете.

Међу основним школама налази се и Основна школа „Рудо“ која је партнер на РЕЦ пројекту „Образовање за одрживи развој“. Ова школа је у ранијем периоду имала три подручне школе, које су до овог времена престале да раде због недовољног броја дјете на сеоском подручју.

Основна школа „Бошко Буха“ у Штрпцима има пет подручних школа и све се налазе у соским подручјима

Укупан број школских објеката је на подручју Општине је 10, од којих се активно користи у овом периоду 7. У периоду до 2017. године обезбедиће се потпуна доступност школовања свој деци, (дјеца из руралних подручја, расељених лица и маргиналних група) Реформа средњег образовања ставља акценат на средње стручно образовање кадрова који имају веће шансе за запослење у постојећим привредним услови

4.1.1. Основно образовање

Основно образовање на подручју Општине организовано је кроз рад Основне школе Рудо и Основне школе „Бошко Буха“ у Штрпцима. Централне школе имају истурена одјељења (подручних школа).

У односу на школску 2009/2010. годину, када се у Основној школи Рудо настава одвијала у 15 и школу похађао 291 ученик, у школској 2011/12 у школу је уписано 247 чака и настава се одвија у 13 одјељења. Школа располаже одговарајућим пословним простором и стручним кадром за извођење наставе.

У основној школи „Бошко Буха“ Штрпци обавља се настава у централној школи, затим у школи у Миочу и подручним школама у Увцу, Мокронозима, Будимлији и Оскоруши. У школској 2009/2010 школској години било је уписано 252 ученика који су сврстани у 22 одјељења, док је у текућој школској години уписано 238 ученика у 23 одјељења. И у овој школи је примијетан значајан пад броја ученика који се уписују док се број одјељења незнатно смањило из разлога што се до сада одржао број подручних школа.

4.1.2. Средње образовање

Средње образовање на подручју Општине је организовано у оквиру СШЦ Рудо. План уписа предложен од стране школе и Општине као оснивача одобрава Министарства просвјете. У школској 2010/2011. години наставу је похађао 175 ученик. У текућој школској години уписано је 199, што је знатно више у односу на ранији период. Значајно је измијењена и структура занимања, тако да је у гимназију-општи смјер уписано 73 ученика, на машинство и обраду метала четвртог степена уписало је 45, инсталатер 15 ученика и на саобраћај-техничар друмског саобраћаја 46 ученика као и возач моторних возила 20 ученика. Школа располаже са довољно учионица, кабинета и осталог школског простора за извођење наставе, а проблеми се јављају у обезбјеђену појединог стручног кадра за поједина специфична занимања која се уводе у образовање а све у циљу прилагођавања потребама и жељама младих са овог подручја. Опрема по кабинетима је знатно обновљена, тако да школа располаже са 21 рачунаром, видео бимом, скенером, 2 ком штампача и другом опремом која углавном задовољава потребе наставног плана и програма. Школа нема сопствену физкултурну салу што није у складу са Законом о средњој школи, али се ускоро очекује завршетак Школско-спортске дворане која је и повезана са школским објектом, чиме ће бити овај проблем ријешен. У школи је у посматраној школској години запослено 38 радника, од чега наставника 31 и осталих радника 7. Од укупног броја ученика, њих око 45% су путници. Дуго низ година средствима буџета општине су се поред материјалних трошкова вршила и издвајања дијела трошкова за превоз ученика, да би се од прошле школске године ти трошкови измијерили у цјелости, све у циљу побољшања материјалног положаја ученика путника и подршке школи за очување постојећег статуса.

4.2. *Здравство и социјална заштита*

4.2.1. Здравствена заштита

Примарна здравствена заштита на подручју Општине организована је и обавља се у оквиру Дома здравља „Др Стојана и Љубица“ Рудо. Примарна здравствена заштита проводи се путем организационих служби и то: породична медицина, здравствена заштита предшколске, школске дјете и омладине, здравствена заштита жена, здравствена заштита радника, хигијенско-епидемиолошка служба, хитна медицинска помоћ, патронажна служба, стоматолошка служба, лабораторијска дијагностика и рентген дијагностика.

Поред Дома здравља, здравствене услуге се пружају и у четири теренске амбуланте. Најближа болница налази се у Фочи на удаљености од 92 км. , с тим што болница постоји и у Прибоју у сусједној држави гдје се упућују најхитнији случајеви.

За пружање услуга примарне здравствене заштите Дом здравља располаже са сlijедећом опремом: ЕКГ апарат, дефбрилатор, апарат за кисеоник, сет за реанимацију, аспиратор, ултразвучни апарат, РТГ апарат као и лабораторијском опремом (спектрофотометар, бројач крвних елемената, дестилатор, центрифуга, микроскоп, вага и рефлотрон апарат и сетови за малу хириргију). Од стоматолошке опреме, Дом здравља располаже, са двије стоматолошке столице у пољским просторијама, РТГ апарат за снимање зуба, комору за развијање филма и миксер амалгама.

Имплементација пројекта породичне медицине је у току и тренутно Дом здравља има комплетно едукована три тима породичне медицине. Планирано је да се Пројекат заврши до краја 2011. године, до када би требало извршити реконструкцију дијела зграде Дома здравља и реконструкцију простора теренске амбуланте у Бијелом Брду. Министарство здравља РС је у 2009. години одобрило средства за адаптацију теренских амбуланти у Миочу и Штрпцима а према усвојеном Плану и Скупштинској одлуци Буџет општине би тебало да у наредне двије године обезбједи 30% средстава потребних за поменути адаптацију двије амбуланте Планирано је и отварање Центра базичне рехабилитације према стандардима, за потребе становника општине Рудо.

Дом здравља запошљава 34 радника и у односу на ранији посматрани период, тај број се није мијењао. Запослено је медицинских радника 24 и немедицинских радника 10. Укупно је запослено 7 љекара, од чега опште праксе 2, специјалиста педијатрије 1, гинекологије 1, пнеумофтизиологије 1 и 2 стоматолог. Медицинских техничара је укупно 17.

4.2.2. Социјална заштита

Социјална заштита обезбјеђује се грађанима који су неспособни за рад, који немају средстава за живот, немају имовине, немају сродника који су по закону обавезни и у могућности да им пруже издржавање и грађанима којима због посебних околности је потребна социјална заштита. Општину Рудо карактерише изразита неразвијеност са веома малим бројем запослених лица што захтјева веће потребе за пружањем ове заштите. Чињеница да је свакодневно све већи број грађана који живе на доњој граници социјалне подношљивости, објективно доводи Центар за социјални рад да не може удовољити свим захтјевима за помоћ. У складу са Законом о социјалној заштити, утврђена су сlijедећа права у овој области: новчана помоћ, додаток за његу и помоћ од стране другог лица, помоћ за оспособљавањем дјецe и омладине, смјештај у установу социјалне заштите или помоћ у кући и смјештај у другу породицу, једнократне новчане помоћи, здравствено осигурање и услуге социјалног рада. . Збо лоше економске ситуације у прошлом периоду био је присутан стални пораст броја корисника ове помоћи. У текућој години 96 корисника проима новчану помоћ која се исплаћује у износу од 61 КМ-80КМ зависно од броја њанова домаћинства. Додатак за његу и помоћ од другог лица прима 143 корисника изузев за 22 најугроженија корисника којима се за туђу његу исплаћује 70 КМ осталим се исплаћује по 41 КМ . Смјештај у установе тренутно користе 11 лица . У породице је смјештено 4 корисника а на име помоћи у кући исплаћују се средства на име 6 корисника. Једнократне помоћи се исплаћују у складу са расположивим средствима а односе се углавном на помоћи за набавку лијекова и подмирење неких егзистецијалних потреба најугроженијих грађана.

Здравствено осигурање користи највећи број корисника сталних новчаних помоћи, а мјесечно тај број износи око 25 корисника. Дјечија заштита се спроводи у складу са Законом о дјечијој заштити и Породичним Законом. Прописана су и примјењују се права на накнаду плате за вријеме кориштења породичног одсуства, матерински додаток – 23 корисника у износу од 100 КМ мјесечно, додаток на дјецу 170 корисника у износу од 45- – 100 КМ зависно од броја дјецe. Такође пружа се одређени вид задовољавања развојних потреба дјецe предшколског васпитања и образовања и за дјецу без родитељског старања, дјецу са сметњама у развоју и дјецу на дужем болничком лијечењу, а помажу се и образовни програми припрема дјецe за школу. Предшколско васпитање и образовање обухваћено је кроз игранички програм уз подршку Јавног фонда дјечије заштите и сваке године Програмом се обухвате сва дјецa тог узраста.

4.3. Култура

Носилац већине културних активности у Општини је Центар за културно-просвјетну дјелатност „Просвјета“ Рудо. Центар располаже зградом Дома културе са пословним простором површине 1300 м2. У Дому културе сједиште има и Народна библиотека „Просвјета“ Рудо са фондом од око 20000 књига. У Дому постоји велика сала капацитета 320 мјеста као и простор у који је био смјештен музеј Прве пролетерске, у коме је у претходном периоду смјештена и Спомен собе погинулим борцима ВРС. Општина је у 2007. години, у оквиру I фазе ГАП пројекта, извршила реконструкцију Дома, тако што је извршена

надоградња на једном дијелу постојеће грађевине и тако обезбиједила значајан простор од 155м² за обављање основне дјелатности. У оквиру Дома културе налазе се и просторије за потребе културно-умјетничког друштва као и мала сала са капацитетом од 50 мјеста. Поред тога један дио пословног простора је предвиђен за издавање. Центар посједује два пројектора која су доста дотрајала, затим озвучење и неколико гарнитура ношњи за потребе КУД-а. Поред редовних културних дешавања као што су приказивање филмова, позоришне представе, концерти, промоције књига, изложбе слика, актуелне су и културне манифестације. Најзначајнија је манифестација „Видаковићеви дани културе у Рудом“ која је уврштена међу осам Реубличких, а 2012.године ће се одржати дванаести пут. Културно-умјетничко друштво је у претходном периоду учествовала на више регионалних и међународних фестивала и имало бројна традиционална дружења са друштвима из околних градова Републике српске и Србије и Црне горе.

Један дио културног стваралаштва одвија се у школама на подручју Општине при којима дјелују секције које приређују програме за дан школа и друге свечаности, чиме дају допринос развоја културе у општини Рудо.

У више мјесних заједница на подручју општине, већ традиционално се одржавају спортске игре као и меморијални турнири, који окупљају омладину, спортске и културне раднике и са ширег подручја.

4.4. Спортска и физичка култура

Спортска и физичка култура представља најмасовнији облик ангажовања младих на подручју Општине. У Општини егзистирају одбојкашки и фудбалски клуб који су регистровани и такмиче се у оквиру Савеза Републике Српске. Почетком 2007. године почела је са радом Установу за управљање спортским објектима „Рудоспорт“ Рудо, која према свом Програму ради на омасовљавању спортских активности, води постојеће спортске клубове, газдује постојећим спортским објектима и активно учествује у реконструкцији постојећих и изградњи нових. Значајан допринос унапређењу рада у овој области даће довршетак Школско-спортске дворане и Спортског објекта на игралишту „Росуље“, чија је изградња завршена и у коме су смјештене свлачионице за спортисте и пословне просторије за Установу „Рудоспорт“ Рудо.

Одбојкашки клуб Рудо је регистровао женску одбојкашку екипу која поред чланова клуба окупља и око 30 дјевојчица младјег узраста. Клуб се такмичио у Првој лиги Републике Српске и постигао значајне резултате како на лигашком такмичењу, тако и у купу и на разним турнирима, док се последњих година такмичи у лиги нижег ранга. Фудбалски клуб има дугогодишњу традицију а сада се такмичи у другој лиги Републике Српске. Поред екипе сениора, рад у клубу се одвија и са екипама старијих пионира, млађих пионира и петлића. Клуб окупља око 65 омладинаца и 40 најмлађих учесника. Реалне процјене су да клуб може да оствари и боље резултате од садашњих.

Поред наведених клубова на подручју Општине дјелују и спортска удружења као што су: СРД „Језеро“ Рудо и Ловачко удружење „Варда“ Рудо. Друштва окупљају значајан број чланова и у оквиру истих одржавају се бројне спортске манифестације и такмичења. Присутна су дружења и окупљања са удружењима других општина. Значајан дио активности развоја физичке културе одвијају се у склопу припрема и учествовања појединих екипа са подручја Општине на Међуопштинским спортским играма, гдје је наша Општина редовно заступљена. Развоју физичке културе доприносе и разне манифестације као што су турнири у малом фудбалу, те атлетска такмичења организована у мјесним заједницама и школама.

4.5. Информисање

У склопу ЈП Информативни центар Рудо, чији је оснивач општине Рудо, егзистира телевизија Рудо. Након истека дугорочне дозволе за рад у јуну 2006. године, ово јавно предузеће и у наредном периоду успијева да код Регулаторне комисије БиХ, обнавља дозволе за рад, а све захваљујући значајној подршци општине као оснивача. Програм телевизије је информативног, забавно-умјетничког карактера, а врши се и реемитовање програма других телевизијских кућа. У Информативном центру је запослено пет радника и исти располаже са значајним уређајима и опремом. Поред телевизије Рудо грађани су у могућности да прате и програме телевизије Републике Српске, телевизије БиХ, мада сигнали ових информативних кућа нису одговарајући за квалитетно праћење овог програма на територији цијеле Општине. Један дио територије покривају и сигнали радио и телевизијских кућа из сусједне државе Србије и Црне Горе. Штампана се допрема свакодневно а у дистрибуцији су издања издавача из Републике Српске, Федерације БиХ и других земаља из окружења. Значајније одлуке донешене од стране органа власти локалне управе објављују се у Службеном гласнику Републике Српске који је доступан значајном броју институција и грађана.

4.6 Удружења грађана (невладине организације)

У општини Рудо има преко 15 удружења грађана. Међу овим удружењима највише је, спортски, хуманитарних и удружења из области пољопривреде. За потребе финансирања удружења грађана општина је предвидела посебна средства у буџету, која се из године у годину повећавају, тако да у 2012. години планирана средства за те намјене износе 1,5 % од укупних буџетских средстава.

- Најактивнија удружења су удружења малинара, рибара, пензионера и удружења из хуманитарних области.
- Највећи дио буџетских средстава се последњих година расподјељује удружењима из хуманитарне области а међу њима Удружењу за помоћ лицима са посебним потребама „Нада“ Рудо.
- Међу најзначајнијим програмима удружења су Центар за дневни боравак дјецe, који ради од 2006. године и програми који доприносе развоју и омасовљавању пољопривредне производње.

То су: Удружење за помоћ лицима са посебним потребама „Нада“ Рудо, Општинска организација Црвеног крста, Општинска борацка организација, Удружење ловаца, Удружење рибара, Удружење пчелара, Удружење малинара, Удружење пољопривредних произвођача, Удружење приватних предузетника, Удружење пензионера, Удружење „Мајка и дијете“, Удружење „Жена и Породица“, Удружење родитеља са 4 и више дјеце, Савјет младих, Рафтинг клуб „Валине“, Удружење младих „Луна“ а даљи развој ће се градити на активном учешћу грађана у свим процесима битним за будућност општине.

4.2 SWOT анализа - СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТА

Може се навести да су идентификовани атрибути у доњој табели резултат рада учесника радионица, преставника релевантних институција и компетентних појединаца у општини граду, и да је то збирни исказ њиховог виђења постојећег стања.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Добро развијена мрежа основних школа • Организован бесплатан превоз ђака основних • Постојање средње школе у Општини • Постојећа квалификациона структура задовољава захтјеве привредних субјеката и осталих институција на подручју општине. • Подршка локалне самоуправе за унапређење људских ресурса у свим друштвеним дјелатностима • Подршка у образовању младих кадрова средствима Буџета општине кроз додјелу студентских кредита и стипендија. • Постојање општинског услужног Центра • Постојање јавних предузећа и установа од друштвеног значаја за Локалну заједницу • Постојање локалног медија- Информативног центра Рудо. 	<ul style="list-style-type: none"> • Низак природни прираштај • Дугорочна незапосленост код већине отпуштених радника кроз приватизацију • Висок проценат становништва преко 65 година • Мали број запослених младих кадрова • Недовољна доступност културних и спортских садржаја становништву руралних подручја.
МОГУЋНОСТИ	ПРИЈЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Релативно добре могућности високог образовања - близина Универзитета у Источном Сарајеву и Сарајеву. • Проширење сарадња са Републичким заводом за запошљавање • Активности међународних донаторских програма (РЕЦ, ГАП, HELP, КАРИТАС) • Постојање подстицајних програма Владе Републике Српске 	<ul style="list-style-type: none"> • Депопулација Општине • Одлив становништва у индустријске и административне центре • Економска нестабилност • Светска економска криза • Релативно честе промене законске регулативе • Смањење надлежности локалних заједница са тенденцијом преношења истих на више нивое власти. • Одсуство директних извора финансирања општине

5. Животна средина

5.1. Опис тренутне ситуације

Екологија као наука изучава однос живих бића према спољашњој средини уређен природним законима. Основни елементи животне средине су: ваздух, вода, земљиште, биљни и животињски свијет и изграђена животна средина.

Пошто свако лице има право на живот у животној средини која омогућава здрав живот, постоји лична и колективна обавеза да се заштити и побољша животна средина за добробит садашњих и будућих генерација.

Према европским стандардима и нормативима ова област је последњих година дефинисана и уређена сетом административних закона и то: Законом о заштити природе, Законом о фонду з заштиту животне средине, Законом о заштити животне средине, Законом о заштити ваздуха, Законом о заштити вода и Законом о заштити управљања отпадом

Овим законом уређују се:

- очување, заштита, обнова и побољшање еколошког квалитета животне средине као и квалитет живота;
- мјере и услови за управљање, очување и рационално кориштење природних ресурса;
- оквир правних мјера и институција за очување, заштиту и побољшање заштите животне средине;
- финансирање активности везаних за животну средину;
- послови и задаци органа управе предвиђени Законом и подзаконским актима;
- заштита ваздуха од загађивања ради заштите здравља људи, климе и животне средине од штетног утицаја загађеног ваздуха;
- заштита вода од загађивања и нерационалног и неразумног кориштења;
- све категорије отпада;
- све врсте дјелатности, операције и постројења управљања отпадом.

Највећи негативан утицај на очување здраве животне средине у Општини има недовољно уређен систем управљања комуналним отпадом. Локалним еколошким планом су усвојене смјернице за дјеловање у овој области, а то су:

- Санација градског сметљипта „Заимпоље“;
- Санирање и затварање свих неконтролисаних дивљих депонија у свим мјесним заједницама;
- Проширење обухвата организованог прикупљања и одвожења отпада из свих насеља;
- Повећање броја и типизација посуда за сакупљање отпада и набавка средстава за транспорт.;
- Увођење различитих концепата редукације и рециклаже отпада уз могућност изградње платоа за секундарне сировине гдје би становници доносили сепарисани отпад, а Комунално предузеће или приватни предузетник преузели обавезу даље дистрибуције рециклабилног материјала;
- Едукација становништва о значају очувања животне средине.

5.1.1 Земљиште

Према катастарским подацима општина Рудо располаже са 34.353 *ha* укупне земљишне површине. Најзаступљеније је земљиште под шумама са површином од 20.529 *ha* (60 %), затим пољопривредно земљиште са 6.943 *ha* (20 %) и неплодно земљиште 6.881 *ha* (20 %) од територије Општине.

КАТЕГОРИЈА ЗЕМЉИШТА	УКУПНО (<i>ha</i>)
Оранице и баште	2.744
Воћњаци	589
Ливаде	3.610
Пашњаци	5.673
Шумско земљиште	20.529
Неплодно земљиште	1.208
УКУПНЕ ПОВРШИНЕ	34.353

5.1.1. Шуме

Шуме се простиру на површини од 20.529 *ha* (60 %) и над њима надзор врши републичко Јавно предузеће „Српске шуме“ Соколац.

Због своје вишеструке корисности, заштитом и бригом над шумама води Шумско газдинство „Панос“ Вишеград, коме припада Шумска управа Рудо.

5.1.2. Воде

Подручје Општине је богато воденим токовима који представљају део Савског слива.

У доњем току ријеке Лим на подручју општине Рудо, а за потребе хидроелектране Вишеград изграђено је хидроакумулационо језеро, које се простира и на подручје сусједних општина, Новог Горажда и Вишеграда. Значајна територија потопљеног земљишта, око 25 %, припада општини Рудо и у складу са тим се врши расподела накнаде од потопљеног земљишта у сврху производње електричне енергије, коју уплаћује Електрана Вишеград Буџету општине.

Језеро представља значајан ресурс за *вишенаменску експлоатацију* (развој туризма, рибарства, спорта).

Језеро на подручју Општине Рудо

5.1.3. Минералне сировине

Територија општине не располаже са значајнијим налазиштима руда и минералних сировина и у претходном периоду нису вршена истраживања о потенцијалним налазиштима.

Речна корита су богата налазиштима шљунка и рјечног пијеска, али се експлоатација врши само за локалне потребе.

Такође вриједно помена је и налазиште ломљеног плочастог камена, који се користи у декоративним грађевинским пословима. Налазишта су у кањону ријеке Лима, на неколико локалитета у мјесној заједници Стргачина. Поменути сировинама газдује Локална управа и у претходном периоду није било значајније експлоатације.

5.1.4. Заштита животне средине и управљање отпадом

Приоритетне активности на подручју општине које се односе на заштиту животне средине, поред законске обавезе загађивача за прибављање еколошке дозволе, јесте ревизија рјешења о минимално техничким условима за рад погона и пилана за прераду дрвета. Остали инсталисани индустријски капацитети на подручју општине који последњих година практично не раде и не загађују животну средину. И поред тога много је других фактора који доприносе загађењу животне средине.

На првом мјесту присутна је појава дивљих депонија смећа, како у градској средини тако и на подручју мјесних заједница на мјестима која нису одређена за ту намјену, као што су: водотоци и њихове обале, појас регионалног и локалних путева, око изворишта, у шумама и на пољопривредном земљишту. Надлежни општински органи и инспекције су проводили одређене активности на елиминисању истих. Мукотрпно се покушавају санирати евидентиране депоније уз постављање одговарајућих табли којима се желе спријечити устаљене и лоше навике бацања смећа од стране грађана на мјеста која нису одређена за ту намјену.

И поред учињених напора и даље су присутне депоније смећа у градској средини и свим мјесним заједницама, при чему грађани не презају од уклањања постављених табли којима се забрањује бацање смећа на мјестима која нису одређена за ту намјену, упорно истичући конзервативан став према заштити животне средине.

Основни разлог који доводи до појаве дивљих депонија је недостатак довољног броја посуда за одлагање смећа, непостојање дефинисане локације за те намјене, недовољна опремљеност комуналног предузећа КР «Услуга» Рудо специјалним моторним возилима за одвожење смећа, евидентно постојање недовољног сазнања о животној средини, као и ниска еколошка свијест грађана.

Водоснабдијевање градског насеља Рудо, врши се са два изворишта: «Зова» и «Градина». Законска обавеза је установљење три зоне санитарне заштите изворишта:

- зона непосредне заштите,
- зона уже заштите и
- зона шире заштите.

Оба изворишта не располажу пројектном документацијом која садржи зоне заштите изворишта, а на терену је одређена зона непосредне заштите.

У складу са законским прописима редовно се врши хемијска и бактериолошка анализа пијаће воде у градском подручју, а планира се проширење ове активности и по мјесним заједницама. У сарадњи са епидемиолошком службом Дома здравља свакодневно се испитује исправност воде и концентрација хлора. Чишћење градских улица, одржавање и уређивање јавних зелених површина, одвођење атмосферских вода и одвоз чврстог отпада на градску депонију врши ЈОДКП «Услуга» Рудо. Програмом обављања комуналних дјелатности, заједничке комуналне потрошње, који сваке године доноси и усваја Скупштина, регулисане су ове активности.

Морамо бити свјесни чињенице да загађивање животне средине носи тешке потенцијалне ризике за психофизичко стање и здравље људи. Неопходно је пробудити свијест свих грађана разним начинима, методама и поступцима како би доприијели побољшању и очувању животне средине у подручју у коме живе.

У процесу израде ЛЕАП-а је спроведена јавна анкета о животној средини. Укупно 2.588 упитника (32 % од укупног броја подијељених) је попуњено и враћено, након чега је извршена детаљна анализа истраживања. Анализа је показала да, поред канализационих отпадних вода, депонија комуналног и индустријског отпада, један од главних проблема у области животне средине на територији општине Рудо, представља и недостатак информација и јавности у раду.

Како би се ефикасно и успјешно постизали резултати на овом плану, у наредном периоду је потребно побољшати и интезивирати сарадњу између различитих интересних група у заједници, јер једино заједничким залагањем се могу ријешити еколошки проблеми на територији Општине.

У процесу успостављања принципа заштите животне средине, активирање грађана има изразити значај из више разлога. Као прво, ти процеси захтијевају корјените промјене досадашњих навика грађана у опхођењу према животној средини и подизање њихове свијести о конкретној проблематици. Да би се придобило повјерење грађана и спремност на сарадњу, неопходно је едуковати становништво и укључити га непосредно у сам, итекако сложен и дуготрајан процес успостављања еколошких стандарда.

С друге стране, јавност је та која најбоље може да укаже на виталне ургентне проблеме. Тако би, након уважавања мишљења и потреба грађана, а посебно њиховим рјешавањем, Локална власт добила значајног партнера у спровођењу неопходних активности у рјешавању проблема заштите животне средине.

5.2 SWOT анализа - ЖИВОТНА СРЕДИНА

КОМЕНТАР

Анализа је резултат рада учесника радионица, представника релевантних институција и компетентних појединаца у општини, и да је то исказ њиховог виђења постојећег стања.

СНАГЕ:	СЛАБОСТИ:
<ul style="list-style-type: none"> • Незагађено пољопривредно земљиште • Погодно тло и климатски услови за производњу здраве хране. • Незагађеност водених токова индустријским отпадом и индустријским отпадним водама. • Потписан Меморандум као полазни документ за формирање Регионалне депоније за управљање комуналним отпадом • Усвојен Локални акциони план за општину • Унапријеђени капацитети Локалног комуналног предузећа, кроз набавку нове комуналне опреме и објеката и постојање „Система 48“ 	<ul style="list-style-type: none"> • Непостојање МСП и предузетника који се баве прикупљањем и рециклажом отпада • Недовољна информисаност становништва о питањима заштите животне средине • Непостојање стручних кадрова из области заштите животне средине • Недовољна испитаност потенцијала за производњу обновљиве енергије(вјетар, соларна енергија, биомаса) • Неадекватно санирање отпад.вода и чврст отпад • Постојање дивљих депонија • Недостатак катастра о постојећим природним ресурсима
МОГУЋНОСТИ:	ПРИЈЕТЊЕ:
<ul style="list-style-type: none"> • Усвојени закони из области заштите ж.средине • Успостављена регионална и прекогранична сарадња и коришћење средстава ЕУ • Успостављање Програма управљања комуналним отпадом у пограничн подручјима општине Прибој (Србија) и Рудо (БиХ). • Коришћење обновљивих извора енергије, рециклажа отпада и сл. • Изградња регионалне депоније • Проширење канализационе мреже на непокривене дијелове општине • Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода • Програми и пројекти еколошке едукације кроз сарадњу са институцијама 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољан ниво економског развоја друштва • Елементарне непогоде • Непостојање пречистача отпадних вода • Инсталирање «прљавих» технологија • Неконтролисана употреба заштитних средстава у пољопривреди • Недовршен поступак трансформације ЈП, и власништва локалне самоуправе • Непостојање Републичких фондова за помоћ у заштити животне средине.

6. Дефинисање стратегије

На основу приказа тренутног стања по 3 основна елемента одрживог развоја (1. економски развој 2. становништво, образовање, квалитет живота и 3. заштита животне средине), као и спроведених анализа, у наставку се дефинише стратегија са својим основним параметрима.

6.1. Изјава о визији одрживог развоја

На основу досадашњих проведених активности на изради Нацрта стратегије одрживог развоја за наредни петогодишњи период, кроз континуирано прикупљање података, извршено анкетирање главних актера и могућих носиоца развоја и урађене свот анализе, дошло се до сазнања да не можемо бити задовољни са оствареним у већини области, а да са друге стране постоје природни ресурси и реалне могућности за промјену тренутног стања, што би довело до побољшања услова живота грађана, усвојена је визија одрживог развоја општине Рудо, која се дефинише на следећи начин:

Општина Рудо ће до 2017. године, уз рационално кориштење природних и привредних ресурса, остварити одржив економски развој и својим грађанима омогућити квалитетан живот са обезбијеђеном социјалном и здравственом заштитом, развијеним школством, културом, спортом и Локалном управом у служби грађана.

6.2. Економски развој општине као приоритет са стратешким циљевима и програмима

На основу изнесеног стварног стања из ове области и расположивих ресурса, постављају се следећи приоритети а у оквиру њих стратешки циљеви, а на основу циљева и програми и пројекти за реализацију сваког од њих.

Приоритет 1: Стварање повољног пословног окружења за лакши, бољи и бржи развој привреде и предузетништва;

Стратешки циљ 1. 1. : Успостављено пословно окружење које омогућава лакши, бољи и бржи развој привреде и предузетништва;

Програм 1. 1. 1: Унапређење конкурентности локалне привреде

Програм 1. 1. 2: Стварање повољних услова за привлачење домаћих и страних Инвеститора,

Програм: 1. 1. 3: Јачање малих и средњих предузећа

Стратешки циљ 1. 2. : Унапређено приватно предузетништво

Програм 1. 2. 1: Подстицај развоја и јачања локалног предузетништва ,

Програм 1. 2. 2: Повећање броја запослених у предузетничкој дјелатности:

Приоритет 2: Јачање пољопривреде и руралног развоја;

Стратешки циљ 2. 1: Постојећи пољопривредни и рурални ресурси користе се у циљу развоја локалне привреде

Програм 2. 1. 1: Унапређење пољопривредне производње

Програм 2. 1. 2: Допринос унапређењу капацитета за прераду пољопривредних производа

Стратешки циљ 2. 2 : Развијена рурална инфраструктура у сврху развоја локалне привреде

Програм 2. 2. 1: Изградња и реконструкција путне мреже која повезује насељена мјеста са центрима месних заједница

Програм 2. 2. 2: Подизање квалитета пијачних услуга

Приоритет 3: Унапређење услова за развој туризма кориштењем локалних персурса

Стратешки циљ 3. 1. : Усвојена планска документа као полазна основа за развој туризма и унапређење туристичких потенцијала

Програм 3.1.1: Израда стратегије развоја туризма у општини

Програм 3.1.2: Унапређење постојећих туристичких понуда и развој нових

Програм 3.1.3.: Промоција туристичких ресурса

6.3. Унапређење образовања и брига за младе као приоритет са стратешким циљевима и програмима

Приоритет 1.: Популациона политика

Стратешки циљ 1. 1. : Успоравање и заустављање неповољних демографских кретања

Програм 1.1.1: Демографски развој Општине Рудо

Приоритет 2: Унапређење образовања и образовних и културних садржаја

Стратешки циљ 2. 1 : Обезбеђено квалитетно и свима доступно основно и средње образовање

Програм 2. 1. 1: Уређење простора за одвијање образовних процеса

Програм 2. 1. 2: Унапређење образовног процеса

Програм 2. 1. 3: Праћење тренутних потреба привреде за образовним профилима

Стратешки циљ 2. 2 : Унапређена понуда културних дешавања

Програм 2. 2. 1: Културне манифестације и остали културни садржаји

Приоритет 3: Поправљање социоекономског положаја младих

Стратешки циљ 3. 1 : Већа укљученост младих у друштвени живот локалне заједнице

Програм 3. 1. 1: Могућност професионалног усавршавања

Програм 3. 1. 2: Помоћ и промоција омладинских форума и организација

Приоритет 4: Побољшање доступности јавних сервиса свим грађанима

Стратешки циљ 4. 1 : Јавне услуге и сервиси доступни што већем броју грађана

Програм 4. 1. 1: Информисаност локалне заједнице

Програм 4. 1. 2: Унапређење здравствене и социјалне заштите становништва

Програм 4. 1. 3: Спорт за све

6.4. Заштита животне средине као приоритет са стратешким циљевима и програмима

Приоритет 1: Стално праћење стања животне средине и планско поступање за новонастале ситуације

Стратешки циљ 1. 1 : Стварни увид у стање природних ресурса и заштите животне средине

Програм 1. 1. 1: Израда планских докумената

Приоритет 2: Јачање капацитета за квалитетно и одрживо управљање природним ресурсима и енергијом

Стратешки циљ 2. 1 : Створени капацитети за одрживо управљање ресурсима

Програм 2. 1. 1: Израда неопходне инфраструктуре за управљање свим врстама отпада

Програм 2. 1. 2: Побољшање енергетске ефикасности

Стратешки циљ 2. 2 : Развијена свјест становништва о проблемима заштите животне средине и одрживог развоја

Програм 2. 2. 1: Едукација становништва у заштити животне средине

7. АКЦИОНИ ПЛАН

Акциони план Стратегије приказан на овом месту треба да послужи као основа за израду годишњих оперативних планова с циљем реализације ове Стратегије. Акциони план обухвата:

- 10 приоритета,
- 13 стратешких циљева,
- 26 програма, и
- 94 пројекта.
-

Напомене:

- Због утицаја светске економске кризе, како на глобалном, тако и на националном нивоу, нека предвиђања по питању утицаја Стратегије на релевантне индикаторе се не могу дати довољно прецизно, али се очекује да ће се одређена побољшања ипак остварити, у складу са укупном ситуацијом.
- У колони “Износ и извор финансирања”:
 - “Износ” представља процењену вредности пројеката изражену у националној валути (КМ)– права вредност пројеката ће бити прецизније одређена тек када се сваки конкретни пројекат детаљно развије.
 - “Извор финансирања“ представља допринос могућих финансијера за подршку финансирању и имплементацији пројеката.
- У колонама “Пројекат“, “Партнери“, “Време реализације“, као и “Индикатори“, такође су дате оквирне вредности/називи, а прецизније ће бити одређени када се конкретни пројекти детаљно развију.

1. ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ – ПРИОРИТЕТ 1. : Стварање повољног пословног окружења за лакши, бољи и бржи развој привреде и предузетништва	
1.1. Стратешки циљ: Успостављено пословно окружење које омогућава лакши, бољи и бржи развој привреде и предузетништва	Степен важности стр. циља (висок)

1.1.1. Назив програма : Унапређење конкурентности локалне привреде

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
1.1.1.1.	Израда базе података свих привредних субјеката на територији општине Рудо	Удружење шпредузетника, ОРА Рудо, Надлежно одељење локалне управе	2012-2013.	Локална самоуправа	• Број корисника базе података	
1.1.1.2.	Промоција и активирање центра за издавање грађевинских дозвола	Локална самоуправа и медији тв станица ,ТВ Рудо	2012-2013.	Локална самоуправа	• Број корисника центра	
1.1.1.3.	Подстицајне мјере из надлежности лок. управе које се односе на смањење пореза и накнада	Локална самоуправа	2013-2015.	Локална самоуправа	• Број новоотворених субјеката	
1.1.1.4.	Помоћ у стандардизацији производних процеса	Производна предузећа и пољопривредни произвођачи, Донатори и Локална самоуправа	2012.-2017.	Сопствена средства, Локална самоуправа 10.000 Министарство 5.000	• Добијени сертификати	

1.1.2. Назив програма : Стварање повољних услова за привлачење домаћих и страних инвеститора

1.1.2.1.	Унапређење инфраструктуре на локацијама које су планиране за развој пословних зона , Гојава и Увац	Локална самоуправа и ресорно министарство	2013-2017.	Локална самоуправа и ресорно министарство 40.000	• Уређена површина	
1.1.2.2.	Израда плана кориштења простора бивше касарне у сврху пословне зоне	Локална самоуправа и РАРС	2013-2015.	Локална самоуправа и ресорно министарство 10.000	• Уређен простор и објекти	

1.1.3. Назив програма : Јачање малих и средњих предузећа

1.1.3.1.	Реструктурирање постојећих привредних капацитета	Локална самоуправа и ИРБ РС, инвеститори	2012-2015.	Локална управа 200.000	• Број реструктурираних пословних субјеката	
1.1.3.2.	Стимулативно кредитирање	Локална самоуправа	2012-2017.	Локална управа 1.000.000	• Износ пласираних финансијских средстава	
1.1.3.3.	Програм кориштења привредне инфраструктуре уз могућност давања у закуп	Локална самоуправа	2012-2017.		• Број закључених уговора	

1. 2. Стратешки циљ: Унапређено приватно предузетништво

Степен важности стр. циља
(висок)

1. 2. 1. Назив програма : Подстицај развоја и јачање локалног предузетништва

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
1.2.1.1.	Подршка развоју омладинског предузетништва	Локална самоуправа, савјет средње школе, ОРА Рудо, Савјет младих Рудо и Министарства РС.	2012-2017.	Износ 50.000	<ul style="list-style-type: none"> Број нових регистрованих предузетника Број обучених младих људи 	
1.2.1.2.	Подршка развоју предузетништва кроз стимулативно кредитирање средствима општине	Предузетници и Локална самоуправа	2012-2017.	1. 500. 000 општина	<ul style="list-style-type: none"> Износ пласираних финансијских средстава 	Реализован

1. 2. 2. Назив програма : Повећање броја запослених у предузетничкој дјелатности

1.2.2.1.	Учешће општине у програму запошљавању приправника а спроведеном од стране РЗЗ	РЗЗ и Локална самоуправа , предузетници	2012-2017.	350. 000 општина	<ul style="list-style-type: none"> Број запослених приправника 	Реализован
----------	---	---	------------	------------------	---	------------

1. ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ – ПРИОРИТЕТ 2. : Јачање пољопривреде и руралног развоја;

2. 1. Стратешки циљ: Постојећи пољопривредни и рурални ресурси користе се у циљу развоја локалне привреде

**Степен важности стр. циља
(висок)**

2. 1. 1. Назив програма : Унапређење пољопривредне производње

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
2.1.1.1.	Подизање нових засада јагодичастог и јабучастог воћа	Локална самоуправа , Донатори,Удружење Малинара	2012.-2017.	Локална самоуправа 200.000 и Каритас 300.000	• Број нових садница	Већ започет
2.1.1.2.	Стварање услова за формирање мини фарми у сточарској производњи	Локална самоуправа, Удружење Пољопривреда	2012.-2017.	Локална самоуправа 200.000	• Број ново набављених грла	
2.1.1.3.	Стварање услова за организовани откуп пољопривредних производа	Мљекљра Четковић,Локална самоуправа и ДОО Болетус	2012.-2017.	Локална самоуправа 50.000	• Број откупних мјеста	
2.1.1.4.	Подршка постојећим и оснивање нових задруга	Локална самоуправа, ПЗ Лимски бисери	2012.-2017.	Локална самоуправа Донатори,3.000	• Број регистрованих задруга	
2.1.1.5.	Стална едукација и саветодавна помоћ пољопривредним произвођачима из области њихове делатности	Локална самоуправа и стручне службе надлежног Министарства	2012.-2017.	Локална самоуправа Министарство 4.000	• Број одржаних семинара	
2. 1. 2. Назив програма : Допринос унапређење капацитета за прераду пољопривредних производа						
2.1.2.1.	Подстицај за постојећа и за развој нових прерађивачких капацитета	Локална самоуправа, ДОО Болетус, Хладњача доо.	2012.-2017.	Локална самоуправа Предузетници 100.000	• Број регистрованих предузетника	

2. 2. Стратешки циљ: Развијена рурална инфраструктура у сврху развоја локалне привраде					Степен важности стр. циља (висок)	
2. 2. 1 Назив Програма : Изградње и реконструкције путне мреже која повезује насељена мјеста са центрима мјесних заједница						
Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
2.2.1.1.	Реконструкција – асфалтирање постојећих локалних путева	Локална самоуправа и МЗ , Донатори	2012.-2017.	Локална самоуправа 800.000	• Број км. Реконструисаних путева	
2.2.1.2	Одржавање локалних и не категорисаних путева	Локална самоуправа, Донатори	2012.-2017.	Локална самоуправа 100.000	• Број км. одржаваних путева	
2.2.1.3	Изградња нове улице у насељу Росуље	Локална самоуправа, Донатори	2012.-2017.	Локална самоуправа 80.000	• Изграђена нова улица	
2.2.1.4.	Реконструкција постојећих улица	Локална самоуправа, Донатори	2012.-2017.	Локална самоуправа 280.000	• Дужина реконструисаних улица	
2.2.1.5.	Изградња пута Рудо-Увац (десном обалом Лима)	Локална самоуправа,надлежно министарство,донатори	2014-2017	Локална самоуправа,надлежно министарство,донатори 9.400.000	• Дужина изграђеног пута	
2. 2. 2. Назив програма: Подизање квалитета пијачних и других услуга						
2.2.2.1.	Израда плана и набавка опреме за сточни пијацу за подручје општине Рудо	Локална самоуправа и КП Услуга	2013-2014.	Локална самоуправа, Донатори 30.000	• Број корисника	
2.2.2.2.	Реновирање и проширење зелене пијаце у Рудом	Локална самоуправа и КП Услуга	2011.-2012.	Локална самоуправа и Министарство РС 80.000	• Број корисника	У току

1. ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ – ПРИОРИТЕТ 3.: Унапређење услова за развој туризма кориштењем локалних ресурса**3.1. Стратешки циљ:** Усвојена планска документа као полазна основа за развој туризма и унапређење туристичких потенцијала**Степен важности стр. Циља**
*(висок)***3.1.1. Назив програма : Израда стратегије развоја туризма у општини**

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
3.1.1.1.	Израда планског документа као полазне основе за развој туризма	Локална самоуправа, ОРА Рудо Министарство и ТО РС	2012-2013.	Локална самоуправа	• Усвојен документ	

3.1.2. Назив програма : Унапређење постојећих туристичких понуда и развој нових

3.1.2.1	Поправка и регистрација брода Водени Ђиро	Локална самоуправа и ОРА Рудо и Речна капетанија Брчко	2012.	Локална самоуправа 17.500	• Регистрован брод	
3.1.2.2	Унапређење градске плаже у Рудом	Локална самоуправа и ОРА Рудо	2012-2013.	Локална самоуправа и 8.000	• Уређена површина	
3.1.2.3	Организовање туристичке манифестације Међународни лимски биатлон	Локална самоуправа и ОРА Рудо	2012-2017.	Локална самоуправа и 40.000 и ОРА Рудо 5.000	• Повећан број посјетилаца и учесника	
3.1.2.4	Уређење прилаза Буковима Валине	Локална самоуправа и ОРА Рудо	2013-2013.	Локална самоуправа и 6.000	• Повећан број посјетилаца и учесника	
3.1.2.5	Формирање базе потенцијалних домаћинстава за бављење сеоским туризмом	ОРА Рудо	2012.	ОРА Рудо	• Формирана база	
3.1.2.6.	Покретање активности са заинтересованим домаћинима из области сеоског туризма.	Локална самоуправа и ОРА Рудо	2012-2017.	Локална самоуправа и 40.000 и ОРА Рудо и Донатори	• Број домаћинстава	
3.1.2.7.	Порибљаване вода у циљу развоја риболовног туризма	СРД Језеро и Локална управа	2012-2017.	Донатор 20.000, Локална управа 5.000 и %.000 СРД Језеро.	• Формирано мрестилиште	
3.1.2.8.	Подршка развоју спортског, излетничког и ловног туризму	Локална самоуправа, ОРА Рудо, Рудо Спорт, Удружења и Министарства	2012-2017.	Локална самоуправа, Рудо Спорт, ОРА Рудо, Удружења и Министарства 10.000	• Основане нове манифестације	
3.1.2.9.	Формирање бициклических стаза и бициклическе секције	Рудо Спорт, Локална самоуправа и ОРА Рудо	2012-2017.	Донатори 5.000	• Повећан број бициклиста) посјетилаца=	

3.1.2.10.	Опремање пристаништа Воденог ћира	„Локална самоуправа и ОРА Рудо	2012-2017.	Локална самоуправа и ОРА Рудо, Донатори 15.000	• Повећан број посјетилаца	
3.1.2.11.	Реконструкција пута Будимлија-Раванци	Локална самоуправа и донатори	2012-2017.	Локална самоуправа и донатори- 60.000	Реконструисан пут	
3.1.2.12	Електрификација подручја Раванаца	Локална самоуправа и донатори	2012-2017.	Локална самоуправа и донатори	Извршена електрификација	
3. 1. 3. Назив програма : Промоција туристичких ресурса						
3.1.3.1	Израда туристичке мапе општине Рудо	Локална самоуправа и ОРА Рудо	2012-2015.	Локална управа 3.000	• Израђена мапа општине	
3.1.3.2	Посјета сајму као учесник излагач у БиХ	Локална самоуправа и ОРА Рудо	2012-2017.	Локална управа 1.000	• Број посјетилаца	

2. СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТА – ПРИОРИТЕТ 1. : Популациона политика**1. 1. Стратешки циљ:** Успоравање и заустављање неповољних демографских кретања**Степен важности стр. циља**
*(висок)***1. 1. 1. Назив програма :** Демографски развој Општине Рудо

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
1.1.1.1.	Формирање комисије за праћење демографских кретања	Локална самоуправа, Центар за социјалн рад, Удружење са 4 и више дјече	2012-2013.	Локална самоуправа	• Формирана комисија	
1.1.1.2.	Подршка за оснивање брачних заједница	Локална самоуправа, Центар за социјалн рад, Удружење са 4 и више дјече	2013-2017	Локална самоуправа 80.000	• Број склопљених бракова	
1.1.1.3	Оснивање фонда за помоћ породицама са 3 и више дјече	Локална самоуправа, Центар за социјалн рад, Удружење	2013-2017.	Локална самоуправа, Донатори 40.000	• Број корисника • Основан фонд	
1.1.1.4	Медијска промоција за повећање наталитета	Локална ТВ стааница и Локална самоуправа, Центар за социјалн рад	2012-2017.	Удружење, Локална самоуправа, Донатори	• Број емисија	

2. СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТА – ПРИОРИТЕТ 2. : Унапређење образовања и културног живота**2.1. Стратешки циљ:** Обезбеђено квалитетно и свима доступно основно и средње образовањеСтепен важности стр. циља
(висок)**2.1.1. Назив програма :** Уређење простора за одвијање образовних процеса

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
2.1.1.1.	Реновирање и опремање школских зграда у подручним ОШ	Локална самоуправа, ОШ, и Донатори	2012-2017.	Локална самоуправа и Донатори 180.000	• Број реновираних просторија и зграда	
2.1.1.2.	Изградња и реновирање школских терена	Локална самоуправа, ОШ, и Донатори	2012-2017.	Локална самоуправа, Донатори 50.000	• Број корисника	

2.1.2. Назив програма : Унапређење образовног процеса

2.1.2.1.	Опремање ОШ са училима и дидак. средствима	Локална самоуправа, ОШ, и Донатори	2012-2013.	Локална самоуправа, Министа Донатори 20.000	• Усвојен документ	
2.1.2.2.	Опремање СШЦ са училима	Локална самоуправа, СШЦ, и Донатори	2012-2017.	Локална самоуправа, Донатори 20.000	• Број корисника • Основан фонд	

2.1.3. Назив програма : Праћење тренутних потреба привреде за образовним профилима

2.1.3.1.	Увођење нових образовних профила у СШЦ	СШЦ, Министарство	2012-2017.	Министарство	• Нови профили образовни	
2.1.3.2.	Образовање омладине и одраслих за послове писања пројектних приједлога	ОРА Рудо, СШЦ и Локална управа	2012-2017.	Локална самоуправа, Донатори 5.000	• Број корисника • Број обука	

2.2.1. Назив програма : Културне манифестације и осталин културни садржаји

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
2.2.1.1.	Видаковићеви дани	Локална самоуправа, ЦКПД	2012-2017.	ЦКПД ,Локална самоуправа 20.000	<ul style="list-style-type: none"> • Број посјетилаца • Број култ. догађаја у оквиру манифес. 	
2.2.1.2	Петровдански дани	Локална самоуправа, ЦКПД	2012-2017.	ЦКПД ,Локална самоуправа 10.000	<ul style="list-style-type: none"> • Број приредби 	
2.2.1.3.	Прослава сто година Цркве у Рудом	Црквена општина Рудо, Локална самоуправа	2012	Црквена општина Рудо, Локална самоуправа 7.000	<ul style="list-style-type: none"> • 	
2.2.1.4	Подршка изградње Цркве у Мокронозима	Црквена општина Рудо, Локална самоуправа	2013-2017	Црквена општина Рудо, Локална самоуправа 10.000	<ul style="list-style-type: none"> • 	
2.2.1.5	Културне активности у ванградским насељима	Локална самоуправа, ЦКПД и МЗ	2012-2017.	ЦКПД ,Локална самоуправа 2.000	<ul style="list-style-type: none"> • Број гостовања 	
2.2.1.6.	Гостовање на интернационалном фестивалу	Локална самоуправа, ЦКПД	2012-2017.	ЦКПД ,Локална самоуправа 15.000	<ul style="list-style-type: none"> • Учешће на фестивалима 	
2.2.1.7.	Музичка манифестација за младе бендове	Локална самоуправа, ЦКПД	2012-2017.	Локална самоуправа, Донатори 5.000	<ul style="list-style-type: none"> • Број приредби 	
2.2.1.8.	Опремање Нове сале у Дому културе	Министарство, Лок. управа, ЦКПД	2013.-2015.	Донатори, Лок. управа 15.000	<ul style="list-style-type: none"> • Број сасранака 	
2.2.1.9.	Отварање градске читаонице у Библиотеци Просвјете и простора депоа	Министарство, Библиотека, Просвјета, Лок. управа	2013.-2015.	Библиотека Просвета, Лок. управа 21.000	<ul style="list-style-type: none"> • Читаоница 	
2.2.1.10.	Обнова књижног фонда библиотеке Просвјета	Министарство, Библиотека, Просвјета, Лок. управа	2012-2017.	Библиотека Просвета, Лок. управа 15.000	<ul style="list-style-type: none"> • Број нових књига 	

2. СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТА – ПРИОРИТЕТ 3. : Поправљање социоекономског положаја младих**3.1. Стратешки циљ:** Већа укљученост младих у друштвени живот локалне заједнице**Степен важности стр. циља**
*(висок)***3.1.1. Назив програма :** Могућност професионалног усавршавања

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
3.1.1.1.	Помоћ у запошљавању волонтера	Локална самоуправа, Послодавци	2012-2017.	Локална самоуправа и Влада РС 5.000	• Број ново запослених	У току
3.1.1.2	Обука младих у савладавању савремених вештина у предузетништву	Локална самоуправа, Омлдинске организације, ОРА Рудо Донатори	2012-2017.	Локална самоуправа, Донатори 5.000	• Број корисника • Број обука	
3.1.1.3	Додатно оспособљавање из знања енглеског језика и рачунара	СШЦ, Локална самоуправа, Омлдинске организације, Донатори	2012-2017.	Локална самоуправа, Донатори 5.000	• Број корисника • Број обука	

3.1.2. Назив програма : Помоћ и промоција омладинских форума и организација

3.1.2.1.	Омладински програм на локалној ТВ Рудо	Омлдинске организације и ТВ Рудо	2012-2017.	Локална самоуправа, Министа Донатори 2.000	• Програмска шема са омлад. емисијама	
3.1.2.2.	Материјална помоћ за омладинска удружења и	Локална самоуправа, Омлдинске организације	2012-2017.	Локална самоуправа, Донатори 8.000	• Број одобрених помоћи	

2. СТАНОВНИШТВО, ОБРАЗОВАЊЕ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТА – ПРИОРИТЕТ 4. : Побољшање доступности осталих јавних сервиса свим грађанима**4.1. Стратешки циљ:** Јавне услуге и сервиси доступни што већем броју грађанаСтепен важности стр. циља
(висок)**4.1.1. Назив програма :** Информисаност лок.заједнице

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
4.1.1.1.	Покривеност целе територије са тв сигналом	Локална самоуправа, ТВ Р, Министарства	2012-2017.	Локална самоуправа, Донатори 5.000	• Број предајника	
4.1.1.2.	Израда веб странице локалне управе	Локална самоуправа	2013.	Локална самоуправа 3.000	• Веб портал	
4.1.1.3.	Постављање инфо паноа у центрима насељених мјеста	Локална самоуправа, ЈКП МЗ	2013.	Локална самоуправа, Донатори 5.000	• Опремљена школа	

4.1.2. Назив програма : Унапређење здравствене и социјалне заштите становништва

4.1.2.1.	Реконструкција Дома здравља са потребном опремом	Локална самоуправа, ДЗ	2012-2013.	Локална самоуправа, Министа Донатори 120.000	• Повећан број услуга	
4.1.2.2.	Израдити социјалну карту становништва и план унапређења исте	Локална самоуправа, Центар за социјални рад	2012-2013.	Локална самоуправа, Центар за социјални рад 14.000	• Број корисника • Индекс раста	

4.1.3. Назив програма : Спорт за све

4.1.3.1.	Организовање спортских догађаја у сеоским срединама	Рудо Спорт, МЗ, Лок. управа	2012-2017.	Локална самоуправа, Министарство спорта 5.000	• Нови догађаји	
4.1.3.2.	Опремање спортског објекта код стадиона	Локална самоуправа	2012-2017.	Локална самоуправа 5.000	•	
4.1.3.3.	Завршетак спортске дворане	Локална самоуправа, Министарства	2013.	Локална самоуправа, Министарства 30.000	• Спортска такмичења	
4.1.3.4.	Пререгистрација рафтинг клуба Валине у савезу и Министарству	Рудо Спорт, РК	2012.	Удружење, Рудоспорт, Министарство спорта	• Омасовљење овога спорта	

3. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ – ПРИОРИТЕТ 1. : Стално праћење стања животне средине и планско поступање на новонастале ситуације**1. 1. Стратешки циљ:** Стварни увид у стање природних ресурсаСтепен важности стр. циља
(висок)**1. 1. 1. Назив програма :** Израда планских докумената

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
4.1.1.1.	Израда Просторног плана општине за период од 2012. до 2032.	Локална самоуправа, Министарства, Донатори	2012-2017.	Локална самоуправа и Донатори 100.000	• Израђен п.план	
4.1.1.2.	Урбанизички планови за приградска насеља	Локална самоуправа, Институту, Министарство	2012-2017.	Локална самоуправа, Донатори 20.000	• Урбанистички планови	
4.1.1.3.	Покретање Система 48 сати	Локална самоуправа, кп Услуга, МЗ	2012.	Локална самоуправа, КП	• Број рјешених захтјева грађана	У току
4.1.1.4.	Израда техничке пројектне документације за колекторе	Локална самоуправа, Институту	2013.	Локална самоуправа, Донатори 40.000	• Технички пројекти	
4.1.1.5.	Израд пројеката за водоснабјевање села	Локална самоуправа, КП Услуга, Институту	2013.	Локална самоуправа, Донатори 56.000	• Технички пројекти	
4.1.1.6.	План преузимања и газдовања постојећим сеоским водоводном системима	Локална самоуправа, КП Услуга иу MS	2012-2016.	Локална самоуправа, КП 5.000	• Донијета одлука	
4.1.1.7.	Санирање комуналне депоније	Локална самоуправа, КП Услуга, Институту	2013.	Локална самоуправа, Донатори 50.000	• Санирана депонија	У току
4.1.1.8	Израда техничке документације за гробље у Гојави и изградња Капеле	Локална самоуправа, Комунално предузеће	2013-217	Локална самоуправа, Комунално предузеће 124.000	•	

3. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ – ПРИОРИТЕТ 2. : Јачање капацитета и одрживо управљање ресурсима и енергијом**2. 1. Стратешки циљ:** Стварни капацитети за одрживо управљање ресурсима**Степен важности стр. циља**
*(висок)***2. 1. 1. Назив програма :** Израда неопходне инфраструктуре за управљање свим врстама отпада

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
2.1.1.1.	Израда водоводног система Увац	Локална самоуправа, КП Услугаи, Донатори	2012-2015.	Локална самоуправа Донатори	• Број домаћинстава прикључених на водовод	
2.1.1.2.	Доградња водоводног система Мокронози-Миоче	Локална самоуправа, КП Услугаи, Донатори	2012-2017.	Локална самоуправа, Донатори	• Број домаћинстава прикључених на водовод	
2.1.1.3.	Набавка комуналне опреме за прикупљање и одлагање комуналног отпада	Локална самоуправа, КП Услуга, МЗ	2014.-2017.	Локална самоуправа, КП, Донатори	• Број корисника	
2.1.1.4.	Активирање постојеће опреме за рециклажу	КП Услуга	2012.-2014.	КП Услуга, Донатори 40.000	• Количина рециклираних сировина	
2.1.1.5.	Израда колектора отпадних вода	Локална самоуправа, КП Услуга, Институти	2014.-2017..	Локална самоуправа, Донатори 56.000	• Број постројења	
2.1.1.6.	Израда канализационих мрежа у приградском и сеоским насељима	Локална самоуправа, КП Услуга, Институти	2013.-2017	Локална самоуправа, Донатори 56.000	• Укупна дужина изграђене мреже	
2.1.1.7	Изградња Регионалне депоније	Влада РС, Општине регије и Општина Рудо	2013.-2017	Влада РС	• Изграђена санитарна депонија	

2. 1. 2. Назив програма : Побољшање енергетске ефикасности

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
2.1.2.1.	Повећање енергетске ефикасности у јавним установама путем замјене старе столарије и расвете	Локална самоуправа, Локалне установе,	2012-2017.	Локална самоуправа Донатори	• Смањење трошкова	
2.1.2.2.	Промоција енергетске ефикасности путем медија и јавних трибина	Локална самоуправа, ТВ Рудо, ОРА Рудо	2012-2017.	Локална самоуправа, ТВ Рудо и Донатори	• Број кампања и акција	

3. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ – ПРИОРИТЕТ 3 : Едукација и подизање свести о заштити животне средине**3.1. Стратешки циљ:** Развијена свест становништва о проблемима заштите животне средине и одрживог развојаСтепен важности стр. циља
(висок)**3.1.1. Назив програма :** Едукација становништва у заштити животне средине

Број	Пројекат/активност	Партнери	Време (период)	Износ и извор финансирања (домаћа валута, КМ)	Индикатори	Статус пројекта
3.1.1.1.	Припрема и подјела едукативног и пропагандног материјала	Локална самоуправа, КП Услугаи, Школе	2012-2013.	Локална самоуправа Донатори	• Број подјeљеног материјала	Утоку
3.1.1.2.	Едукација ученика у основним и средњој школи преко еколошких радионица	Школе, Локална самоуправа	2012-2017.	Локална самоуправа, Донатори	• Број радионица	
3.1.1.3.	Еколошке акције младих	Омладинске организације, Школе, Локална самоуправа, НВО	2012.-2017.	Локална самоуправа, КП, Донатори	• Број акција	

Анекси

- АНЕКС 1: Преглед важећих стратешких докумената
- АНЕКС 2: Одлука о именовану тима за израду Стратегије одрживог развоја
- АНЕКС 3: Закључак о стављању на јавну расправу Стратегије одрживог развоја
- АНЕКС 4: Решења о мониторингу и евалуацији
- АНЕКС 5: Индикатори
- АНЕКС 6: Организациона шема Општинске административне службе

АНЕКС 1: Преглед важећих стратешких докумената

Р. бр.	Назив стратешког документа	Партнери на пројекту	Пројектована вредност стратегије	Извори финансирања (ЕУ фондови, ...)	Пројектовани удео општине	Спроведени мониторинг и евалуација (датуми, документи)
1.	Стратешки план развоја општине Рудо за период 2006-2011 година	Регионална привредна комора, Удружење предузетника	-	Општина Рудо	100%	Март 2010. Извештај о ажурирању и евалуацији Стратегије
2.	Локални еколошки акциони план – ЛЕАП, април 2008.год	Регионални Еколошки Центар	-	РЕЦ, Општина Рудо	Н. Д.	Нису спроведени
3.	Омладинска политика 2008-2013	Министарство , Савјет младих,		Општина Рудо	100%	Нису спроведени
4.	Просторни план Општине Рудо	Урбанистички завод БиХ Сарајево		Општина Рудо	Н. Д.	Нису спроведени

АНЕКС 2: Одлука о именовану тима за израду Стратегије одрживог развоја

На основу члана 34. и 43. Статута општине Рудо („Службени гласник општине Рудо“, бр.8/08-пречишћени текст, 9/08 и 2/09), Скупштина општине Рудо на својој сједници одржаној дана 05.09.2011.године, донијела је

О Д Л У К У **о именовану Координационог тима за израду Стратегије одрживог развоја** **општине Рудо за период 2012 до 2017.године**

Члан 1.

У Координациони тим за израду Стратегије одрживог развоја општине Рудо за период 2012 до 2017.године именују се:

1. Чолаковић Милко	-начелник општине,
2. Милинковић Добрисав	-предсједник Скупштине
3. Ђировић Витомир	-замјеник начелника
4. Ђуровић Зоран	-секретар Скупштине
5. Стикић Драган	-начелник одјељења за друштвене дјелатности
6. Фуртула Вера	-координатор за привреду и финансије
7. Јовановић Драгана	-референт за приватно предузетништво и пољ.
8. Мијушковић Мирко	-начелник Комуналне полиције
9. Рађен Богдан	-референт за друштвене дјелатности
10. Пријовић Нинослав	-Општинска развојна агенција
11. Представник удружења „Малина“ Рудо,	
12. Представник удружења привредника	
13. Шеро Енвер	-представник повратника

Члан 2.

Задаци Координационог тима за израду Стратегије одрживог развоја општине Рудо за период 2012 до 2017.године су израда нацрта Стратегије одрживог развоја општине Рудо за период 2012 до 2017.године, обављање јавне расправе о урађеном нацрту и израда коначног приједлога Стратегије одрживог развоја општине Рудо за период 2012 до 2017.године и достављање истог Скупштини општине Рудо на усвајање.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења а објавиће се у „Службеном гласнику општине Рудо“.

Број:01-022-170/11
Датум:05.09.2011.год.

ПРЕДСЈЕДНИК
Скупштине општине Рудо
Добрисав Милинковић, дипл. еџц.

12

На основу члана 34. и 79. Статута општине Рудо-пречишћени текст („Службени гласник општине Рудо“, бр. 8/08, 9/08, 2/09 и 1/11) и члана 113. Пословника Скупштине општине Рудо- пречишћени текст („Службени гласник општине Рудо“, бр.8/08), Скупштина општине Рудо на сједници одржаној дана 31.01.2012. године, донијела је

ЗАКЉУЧАК
О СТАВЉАЊУ НА ЈАВНУ РАСПРАВУ СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА
ОПШТИНЕ РУДО ЗА ПЕРИОД 2012 ДО 2017 ГОДИНЕ

Члан 1.

Усваја се нацрт Стратегије одрживог развоја општине Рудо за период 2012 до 2017 године и ставља на јавну расправу.

Члан 2.

За праћење јавне расправе образује се Радна група у саставу:

1. Фургула Вера, председник
2. Милнковић Добрица, члан
3. Пријовић Нинослав, члан
4. Мијушковић Мирко, члан
5. Јовановић Драгана, члан.

Члан 3.

Задатак Радне групе из претходног члана је да:

1. Нацрт Стратегије одрживог развоја општине Рудо за период 2012 до 2017 године учини доступним јавности;
2. Прикупи све примједбе, мишљења и приједлоге у току јавне расправе;
3. Прати јавну расправу и даје информације о изнесеним приједлозима на јавној расправи;
4. Припреми извјештај о резултатима јавне расправе.

Члан 4.

Радна група из члана 2. овог Закључка ће учинити доступним нацрт Стратегије одрживог развоја општине Рудо 2012-2017, достављањем правним и физичким лицима која то буду затражила, омогућити заинтересованима да изврше увид у исти, као и да им дају потребна објашњења.

Члан 5.

Заинтересована правна и физичка лица своје примједбе, мишљења и приједлоге могу доставити члановима Радне групе у згради општине Рудо у периоду 01.01.-20.02.2012.године.

Члан 6.

Јавна расправа о нацрту Стратегије одрживог развоја општине Рудо за период 2012 до 2017 године одржаће се 16.02.2012.године са почетком у 11,00 часова у малој сали Дома културе Рудо.

Члан 7.

Извјештај о спроведеној јавној расправи Радна група је дужна доставити Начелнику општине, Скупштини општине Рудо и Координационом тиму за израду Стратегије.

Члан 8.

Овај закључак ступа на снагу даном доношења а накнадно ће се објавити у „Службеном гласнику општине Рудо“.

Број:01-013-13 /12.

Датум: 31.01.2012.год.

ПРЕДСЈЕДНИК
Скупштине општине Рудо
Милинковић Добрица, дип.л.еиц

АНЕКС 4: Мониторинг и евалуација

Мониторинг и евалуација укључују цјеловито сагледавање испуњења планиране визије, стратешких и оперативних циљева, а огледа се кроз ефикасно кориштење ресурса, кроз остварене резултате у односу на уложена средства и кроз утицаје реализације Стратегије локалног економског развоја општине Рудо на живот грађана. Активности мониторинга и

евалуације Стратегије јасно ће се дефинисати у плану рада задуженог тијела носиоца појединих пројеката или појединаца за реализацију овог документа.

Мониторинг извјештаји се сачињавају најмање једном годишње и достављају се Начелнику општине, Скупштини општине и јавности на увид и разматрање.

Стратегија је флексибилан докуменат који треба редовно ажурирати и прилагођавати га потребама грађана локалне заједнице. Визија се не мијења током цијелог стратешког периода, стратешки циљеви се преиспитују и по потреби ревидирају за 2-3 године, док се оперативни циљеви и пројекти преиспитују и по потреби ажурирају на годишњем нивоу. За сваку годину ради се годишњи Акциони план који мора бити у складу са обезбјеђеним средствима у општинском буџету и обезбјеђеним средствима из других извора. То омогућава управљање Стратегијом и њено прилагођавање евентуално новим друштвеним околностима.

У ту сврху, општина Рудо ће, у року 6 мјесеци од усвајања Стратегије, именовати тијело које ће израдити посебан план за мониторинг и евалуацију, који ће обавезно садржати следеће елементе:

- Именована лица/тијело за праћење реализације пројеката (и екстерна лица)
- Временски план мониторинга
- Именована лица/тијело за евалуацију (и екстерна лица)
- Дефинисани термини за евалуацију

Именовано тијело ће радити анализу реализованих пројеката и њихових ефеката, са посебним освртом на евентуалне препреке у реализацији и давати смјернице за усклађивање акционог плана са већ урађеним.

АНЕКС 5. Индикатори

Индикатор бр. 1	ТЕМА: Животна средина – вода		
	ИНДИКАТОР: Управљање отпадним водама у градским срединама		
Управљање отпадним водама 2010.	Примарно (%)	Секундарно (%)	Без пречишћавања (%)
Република Српска/БиХ	3.5	0	96.5
Општина Рудо	0	0	100

Извор:	Републички завод за статистику РС, Саопштење стат.животне средине 168/11 и ЈКП Рудо, Рудо
--------	---

Коментари:	Општина нема изграђен систем колектора и третман отпадних вода, што представља озбиљан проблем за екологију Општине. У плановима Општине су присутне активности на рјешавању ове ситуације.
-------------------	---

Индикатор бр. 2	ТЕМА: Животна средина – Ваздух ИНДИКАТОР: Број дана са лошим квалитетом ваздуха
------------------------	--

Број дана са лошим квалитетом ваздуха	2008.	2009.	2010.
CO ₂			
NO ₂			
чађ			
NH ₃			
XI _{цл}			

Извор:	Подацима о ваздуху располаже Републички хидро-метеоролошки завод РС, али се не даје за појединачне општине.
Коментари:	Стање загађености ваздуха није велики проблем у Општини јер је привредна активност на ниском нивоу а прерађивачки капацитети практично ван функције.

Индикатор бр. 3	ТЕМА: Животна средина – Локални систем превоза ИНДИКАТОР: Јавни превоз
------------------------	---

Јавни превоз	2008.	2009.	2010.
Број путника у локалном путничком саобраћају			
Општина Рудо	-	-	-
Извор:	Локална управа		
Коментари:	Општина Рудо нема јавног превоза, а локална фирма „Балкан-транс“ ДОО Рудо обавља међуградски превоз путника, чиме успјешно задовољава потребе локалног становништва. Реалан проблем су локалне линије које представљају проблем у транспорту становништва.		

Индикатор бр. 4	ТЕМА: Животна средина – отпад ИНДИКАТОР: Општински отпад по врсти одлагања
------------------------	---

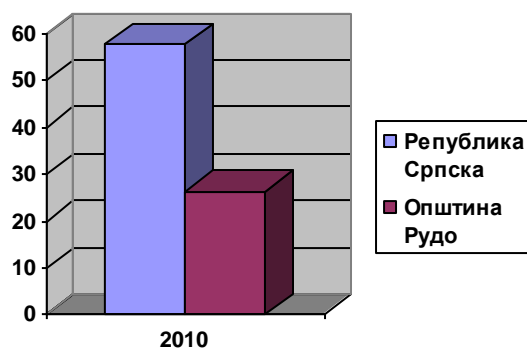
Општински отпад по врсти одлагања		2008.	2009.	2010.
Депонија	т			
	%	60	60	60
Спаљен отпад	т			
	%	0	0	0
Рециклиран	т			
	%	0	0	5
Процена отпада који завршава без икаквог управљања	т			
	%	40	40	35

Извор:	ЈКП Рудо, Рудо
---------------	----------------

Коментари:	Општина Рудо нема рјешено питање регионалне депоније па се одлагање врши на општинској депонији. У анализи коју је вршила општинска служба, око 1/3 комуналног отпада се не одлаже на депонију и у сљедећем периоду се планирају акције еколошке едукације како би се учешће неуправљаним отпадом смањило.
-------------------	--

Индикатор бр. 5	ТЕМА: Становништво ИНДИКАТОР: Густина насељености
------------------------	--

Густина насељености	Бр. становника	Површина	Густина (бр. становника/км ²)
Република Српска/БиХ	1 433 038	24 858	57,65
Општина Рудо	9070	344	26,36

Извор:	Процијењени број становника – добија се кроз редовну статистичку активност РЗРС, а површина за РС добијена из извора : Републичка управа за геодетске и имовинско – правне послове.
Коментари:	Попис у БиХ није вршен од 1991. године, па се подаци о броју становника дефинишу на нивоу процијењенога стања и подаци се односе на крај 2010 год.

Индикатор бр. 6	ТЕМА: Становништво ИНДИКАТОР: Становништво према старости
------------------------	--

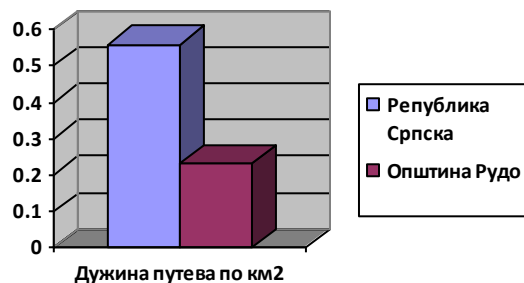
Становништво према старости		Република Српска/БиХ	Општина Рудо
Укупан број становника	Број	1 166 172	9070
Становништво до 15 година	Број	180 607	835
	%	15,5	9,2
Становништво од 15 до 65 година	Број	770 369	6 205
	%	66,1	68,4
Становништво преко 65 година	Број	215 196	2 030
	%	18,5	22,4

Извор:	Процијењени број становника – добија се кроз редовну статистичку активност РЗРС.
Коментари:	Подаци о процијењеном броју становника односе се на крај 2010 јер попис није вршен од 1991. године

Индикатор бр.7	ТЕМА: Индикатори услова живота и благостања
-----------------------	--

ИНДИКАТОР: Дужина путева у км по км²

Дужина путева по км ²	Дужина путева (км)	Површина (км ²)	Дужина путева по км ² (км/км ²)
Република Српска/БиХ	13 905	24 858	0,559
Општина Рудо	80	344	0,232

Извор:	ЈП “Путеви РС”, локални органи управе (општине)
Коментари:	Општина Рудо се простире на релативно великом подручју и постојећа мрежа путева је недовољна за даљи развој. У односу на Републику Српску, општина Рудо има заступљеност путне мреже од само 41% републичког просјека.

Индикатор бр.8

ТЕМА: Квалитет живота

ИНДИКАТОР: % домаћинстава са сигурним приступом води за пиће

Домаћинства са сигурним приступом води за пиће	Укупан број домаћинстава	Број домаћинстава прикључених на водовод	% домаћинстава са сигурним приступом води за пиће
Република Српска/БиХ	374 715	334 540 *	89,2
Општина Рудо	2 750	950	34,5

Извор:	Процјена из Анкете о потрошњи домаћинстава из 2007. године
Коментари:	Податак се односи на број домаћинстава која живе у стамбеним јединицама које су снабђевене водом преко водоводног система којим газдује КП „Услуга“ Рудо

Индикатор бр.9

ТЕМА: Квалитет живота

ИНДИКАТОР: Број становника на један објекат друштвених, културних, рекреативних активности

Број становника на један објекат друштвених, културних и рекреативних активности						
Укупан број становника	Бр. друш. објеката	Број становника на 1 друштв. објекат	Бр. култ. објеката	Број становника на 1 културни објекат	Бр. рекреат. објеката	Број становника на 1 рекреат. објекат
9070	1	9 070	4	2 268	7	1 296

Извор:	Општинско одјељење за општу управу и друштвене дјелатности
Коментари:	Општина је улагала у објекте културног садржаја у претходном периоду, али је стање

амортизованости велико и инвестициона улагања су неопходна у сљедећем периоду.

Индикатор бр.10

ТЕМА: Економски развој

ИНДИКАТОР: Просјечна бруто зарада

Просечна бруто зарада	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Република Српска/БиХ	793	875	1132	1204	1199
Општина Рудо	614	699	1126	1192	1228

Извор:

Републички завод за статистику РС, Мјесечно истраживање о запосленима и платама запослених (РАД-1)

Коментари:

Према наведеној анализи Општина Рудо има висок просјек зарада због значајно заступљеног броја буџетских корисника и малог броја радника у фирмама.

Индикатор бр.11

ТЕМА: Квалитет живота

ИНДИКАТОР: Учешће корисника социјалне заштите у укупном становништву (%)

Учешће корисника социјалне заштите у укупном становништву		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Република Српска/БиХ	Ук.бр.становника	1443709	1439673	1437477	1435179	1433038
	Бр.корисника социјалне помоћи	292625	307313	330542	340551	358663
	% учешћа	20,27%	21,35%	22,99%	23,73%	25,03%
Општина Рудо	Ук.бр.становника	9394	9318	9242	9144	9070
	Бр.корисника социјалне помоћи	646	763	693	763	710
	% учешћа	6,88%	8,19%	7,50%	8,34%	7,83%

Извор:

Центри за социјални рад и општинске службе за социјални рад

Коментари:

Број корисника социјалне помоћи је веома мали у односу на просјек Републике а образложење је да се значајан дио популације налази у руралним срединама у којима су становници остварили одређен ниво самоодрживости, а с друге стране и расположиви буџет за те намене је веома ограничен.

Индикатор бр.12

ТЕМА: Квалитет живота

ИНДИКАТОР: Број становника на једног лекара

Број становника на једног лекара		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Република Српска/БиХ	Ук.бр.становника					
	Укупан бр.лекара					
	Бр.становника на једног лекара					

Општина Рудо	Ук.бр.становника					
	Укупан бр.лекара	6	6	6	6	7
	Бр.становника на једног лекара	1 666	1 666	1 666	1 666	1 295

Извор:	Дом здравља „Др. Стојана и Љубица“ Рудо
Коментари:	Подаци за Републику Српску нису доступни, а број лекара и пајената се налази у оквиру стања које је у Републици Српској и БиХ.

Индикатор бр.13	ТЕМА: Квалитет живота ИНДИКАТОР: Учешће правоснажно осуђених лица према месту извршења кривичног дела у укупном становништву
------------------------	---

Учешће правоснажно осуђених лица према месту извршења кривичног дела у укупном становништву		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Република Српска/БиХ	Ук.бр.становника	1443709	1439673	1437477	1435179	1433038
	Бр.осуђених лица	6162	5905	5416	5464	5077
	Учешће осуђенихлица	0,43%	0,41%	0,38%	0,38%	0,35%
Општина Рудо	Ук.бр.становника	9394	9318	9242	9144	9070
	Бр.осуђених лица	-	-	-	-	-
	Учешће осуђенихлица	-	-	-	-	-

Извор:	Републичко тужилаштво Републике Српске
Коментари:	Не располажемо подацима на нивоу општина, односно према мјесту извршења кривичног дјела. Приказани подаци односе се на осуђена лица за општи криминал, привредни криминал и ратне злочине.

Индикатор бр.14	ТЕМА: Економски развој ИНДИКАТОР: Економски агрегат - Степен развијености општине – Бруто национални доходак/по становнику				
Бруто национални доходак по становнику	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Република Српска/БиХ	4533	5106	5906	5730	5798
Општина Рудо	-	-	-	-	-

Извор:	РЗС РС, Годишњак 2001 (7,1 Бруто домаћи производ, текуће цијене)
Коментари:	Бруто национални доходак ("Net national Income-NNI ") за разлику од домаћег производа који представља меру производње, представља меру дохотка. Бруто национални доходак се прати на нивоу Републике Српске али не и на нивоу општина.

Индикатор бр.15	ТЕМА: Економски развој ИНДИКАТОР: Површина пословног простора на 1000 становника изграђена претходне године
------------------------	--

	Укупна површина (ново) изграђеног пословног простора у 2010. години м ²
Република Српска	27943
Општина Рудо	0

Извор:	Републички завод за статистику РС и општинско одељење за урбанизам
Коментари:	У општини Рудо нема новоизграђеног пословног простора у 2010 односно да је привредни живот веома оскудан у Општини.

Индикатор бр.16	ТЕМА: Економски развој ИНДИКАТОР: Број регистрованих привредних субјеката на 1000 становника
------------------------	---

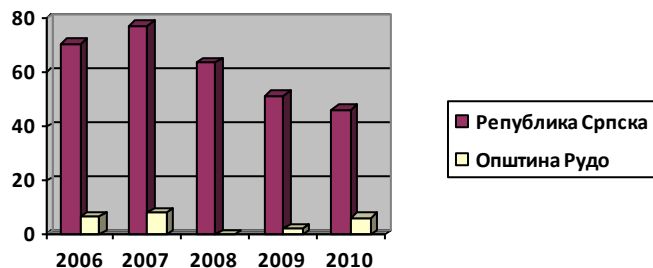
Број регистрованих привредних субјеката на 1.000 становника	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Република Српска/БиХ	18880	20453	21835	22993	24055
Општина Рудо	75	83	82	83	91

Извор:	Регистар пословних субјеката РЗС РС
Коментари:	Тренд раста броја привредних субјеката показује тенденцију повећавања привредне активности у општини Рудо, иако је то крајње недовољно и нови програми су неопходни.

Индикатор бр.17	ТЕМА: Економски развој ИНДИКАТОР: Нето број нових предузећа на 1000 предузећа
------------------------	--

		2006	2007	2008	2009	2010
Република Српска	Бр.новооснованих предузећа	1335	1577	1386	1184	1116
	Бр. угашених предузећа					
	Укупан бр. предузећа	18880	20453	21835	22993	24055
Општина Рудо	Бр.новооснованих предузећа	5	7	0	2	6
	Бр. угашених предузећа					
	Укупан бр. предузећа	75	83	82	83	91

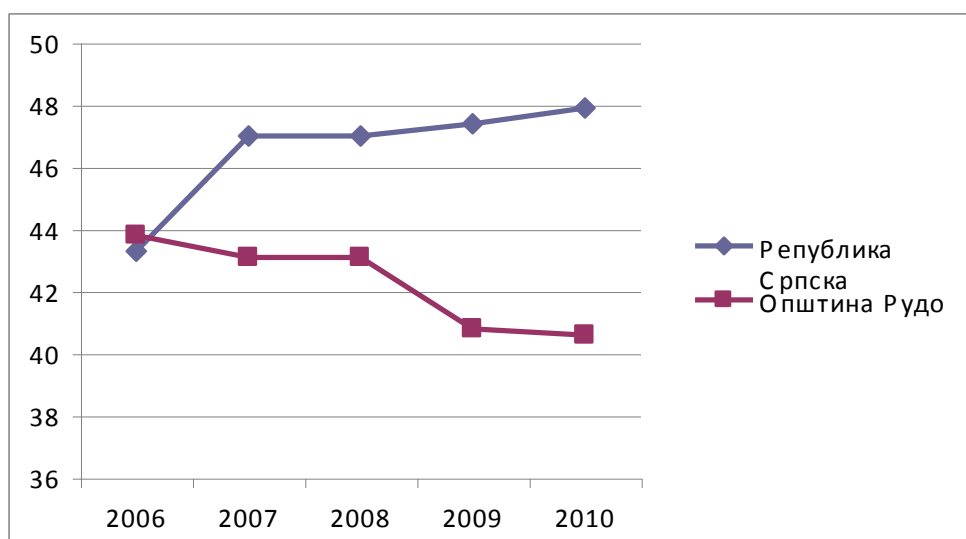
Нето број нових предузећа на 1.000 предузећа	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Република Српска/БиХ	70.70974576	77.1036034	63.4760705	51.4939329	46.3936811
Општина Рудо	6.666666667	8.43373494	0	2.40963855	6.59340659

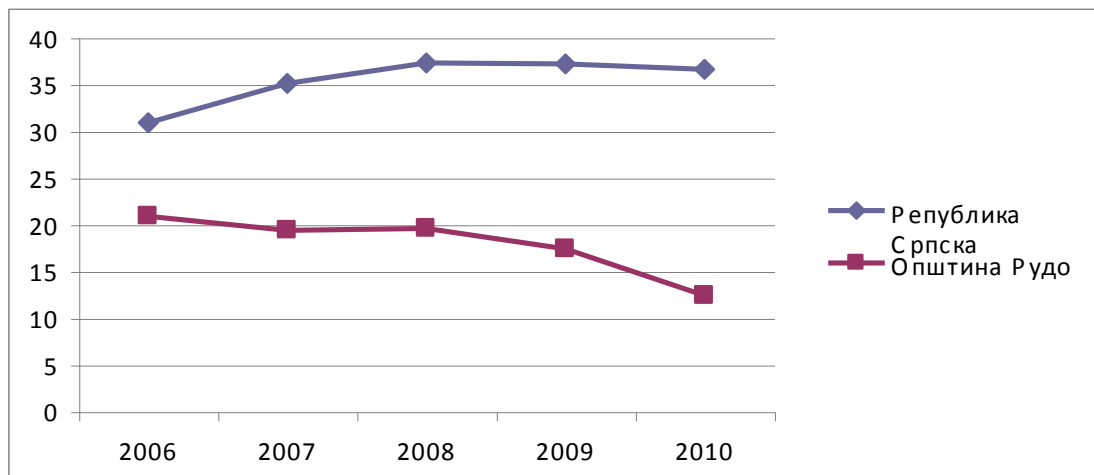
Извор:	Републички завод за статистику РС
Коментари:	Број угашених пословних субјеката не достављамо обзиром да се исти сматра непоузданим. (коментар РЗС РС) Статистика показује да је стање у привреди општине Рудо у великим проблемима. Број новооснованих фирми је значајно испод просјека.

Индикатор бр.18	ТЕМА: Економски развој ИНДИКАТОР: Укупна активност, стопа запослености и незапослености
------------------------	--

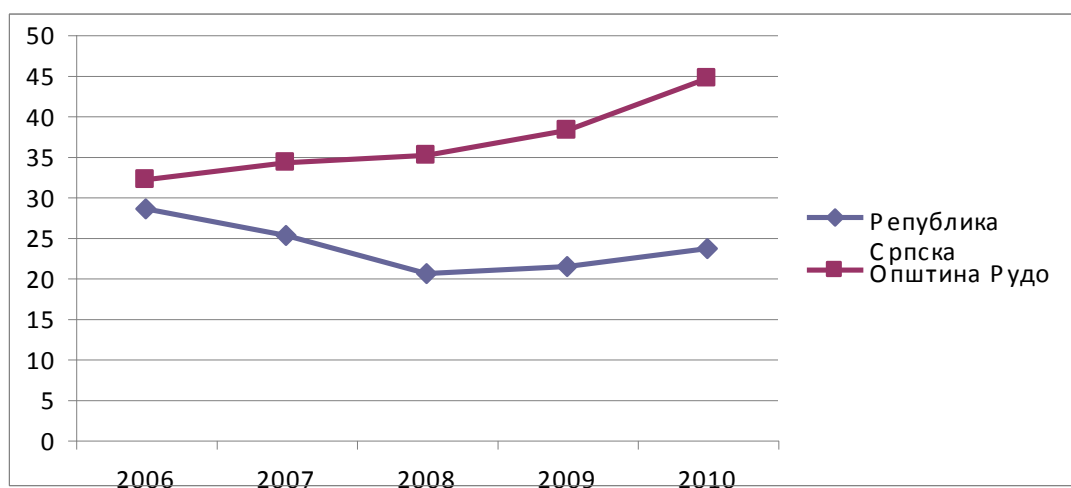
Стопа активности	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Република Српска/БиХ	43,3	47	47	47,4	47,9
Општина Рудо	43,8	43,1	43,1	40,8	40,6

Стопа запослености	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Република Српска/БиХ	30,9	35,1	37,3	37,2	36,6
Општина Рудо	20,9	19,4	19,6	17,4	12,4

Стопа незапослености	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Република Српска/БиХ	28,5	25,2	20,5	21,4	23,6
Општина Рудо	32,1	34,2	35,1	38,2	44,6

Извор:	Анкета о радној снази, РЗС РС, подаци из општинских служби...
Коментари:	Подаци за Општину Рудо су добијени из локалних извора и институција и показују пад стопе привредне активности, смањење стопе запослености и раст стопе незапослености у односу на просјек Републике Српске. Наведени показатељи јасно указују на важност интензивирања привредне активности и неопходност нових пројектата и потребне помоћи МСП у Општини.

АКТА НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ:

1.....
На основу члана 43. и 72. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“ број:101/04, 42/05 и 118/05), Начелник општине Рудо,
д о н о с и

ПРАВИЛНИК

о измјенама и допунама Правилника о платама и накнадама запослених у Административној служби општине Рудо

Члан 1.

У члану 11. Правилника о платама и накнадама запослених у Административној служби општине Рудо („Службени гласник општине Рудо“ број: 1/08, 9/08, 3/09, 3/11, 13/11, 1/12 и 2/12), Одсјек за просторно уређење, инспекције и комуналну полицију, редни број „5.“ Радно мјесто: комунални полицајац, коефицијент: „5,85“ мијења се у коефицијент: „7,05“.

Члан 2.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику општине Рудо“.

Број:02-131-485/12

Датум:10.05.2012.године

ЗАМЈЕНИК
НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ,
Ћировић Витомир.с.р.

2.....
На основу члана 21.Појединачног колективног уговора Општинске управе Рудо-пречишћени текст број:02-012-493/11 од 28.04.2011.године и Измјена и допуна Појединачног колективног уговора Општинске управе Рудо („Службени гласник општине Рудо“ број:13/11 и 1/12), Начелник општине и Синдикат радника органа управе Рудо, з а к љ у ч и л и с у

Измјене и допуне

Појединачног колективног уговора Општинске управе Рудо

Члан 1.

У члану 8. Појединачног колективног уговора Општинске управе Рудо-пречишћени текст број:02-012-493/11 од 28.04.2011.године и Измјена и допуна Појединачног колективног уговора Општинске управе Рудо („Службени гласник општине Рудо“ број:13/11 и 1/12) у Одсјеку за просторно уређење, инспекције и комуналну полицију, редни број „5.“ Радно мјесто: комунални полицајац, коефицијент: „5,85“ мијења се у коефицијент: „7,05“.

Члан 2.

Овај Колективни уговор сматра се закљученим када га потпишу уговорне стране, а ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику општине Рудо“.

Број:13/2012

Датум:11.05.2012.год.

СИНДИКАТ РАДНИКА
ОРГАНА УПРАВЕ
Барбарез Срђан.с.р.

Број:02-122-486/12

Датум:11.05.2012.год.

ЗАМЈЕНИК
НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ,
Ћировић Витомир.с.р.

САДРЖАЈ:

АКТА СКУПШТИНЕ:

1. Одлука о усвајању Стратегија одрживог развоја општине Рудо за период 2012-2017.године,

АКТА НАЧЕЛНИКА

2. Правилник о измјенама и допунама Правилника о платама и накнадама запослених у Административној служби општине Рудо
3. Измјене и допунеПојединачног колективног уговора Општинске управе Рудо